

§ 12 Miljøgodkendelse
af
svineproduktionen
på Møgelbyvej 85, 8472 Sporup

Godkendelsesdato den 10. juni 2013

Registreringsblad

Landbrugets navn og beliggenhed	Lyngbygård, Møgelbyvej 85, 8472 Sporup
Matrikel nummer.	6a, Lyngby By, Sporup
CVR. nummer	65451719
P-nummer.	1002209304
Ejendoms nr.	7100006351
Ejendommens CHR nummer	96612
Ejer af ejendommen	Peder Kristian Nielsen
Forpagter og driftsansvarlig	Peder Kristian Nielsen
Brugstype	Svinebedrift
Skema nummer og versionsnummer	38007, version 9
Godkendelsesbetegnelse	§ 12 godkendelse
Tilsynsmyndighed	Favrskov Kommune
Sagsbehandler	Tove Heidmann
Godkendelsens dato	10. juni 2013
Næste revurdering	2021

Indholdsfortegnelse

1. Baggrund for godkendelsen	5
1.1 Indledning.....	5
1.2 Ikke teknisk resumé	5
2. Vilkår for afgørelsen	9
2.1 Gyldighed	9
2.2 Nyt byggeri og beplantning	9
2.3 Husdyrholdet og staldindretning	9
2.4 Gyllekøling	9
2.5 Ventilation	10
2.6 Fodring og foderopbevaring.....	10
2.7 Energi- og vandforbrug	11
2.8 Spildevand og regnvand	11
2.9 Gødningsproduktion og – håndtering.....	11
2.10 Forurening og gener fra husdyrbruget	12
2.11 Påvirkning fra arealerne og udbringning af husdyrgødning	13
2.12 Driftsforstyrrelser og uheld.....	14
2.13 Egenkontrol.....	14
3. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	17
3.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, afstandskrav m.v.	17
3.2 Placering i landskabet.....	18
4. Husdyrhold, staldanlæg og drift	18
4.1 Husdyrhold og staldindretning	18
4.2 Gyllekøling	19
4.3 Ventilation	20
4.4 Fodring	21
4.5 Energi- og vandforbrug	22
4.6 Spildevand og regnvand	24
4.7 Affald, olie, og kemikalier	25
4.8 Egenkontrol og dokumentation	27
4.9 Driftsforstyrrelser eller uheld	28
4.10 Husdyrbrugets ophør	30
5. Gødningsproduktion og – håndtering	31
5.1 Gødningstyper og mængder	31
5.2 Flydende husdyrgødning	31
6. Forurening og gener fra husdyrbruget	34
6.1 Lugt	34
6.2 Fluer og skadedyr	35
6.3 Støj fra anlæg og maskiner	36
6.4 Transport.....	36
6.5 Støv.....	38
6.6 Lys.....	38
7. Bedriftens påvirkning af natur og miljø	38
7.1 Oversigt over bedriftens udbringningsarealer	38
7.2 Grundvand	41
7.3 Vandløb og søer.....	42
7.4 Fjord og Hav.....	47

7.5 Ammoniak og natur	52
7.6 Arter med særlige beskyttelseskrav (BILAG IV arter m.m.)	59
7.7 Fredede fortidsminder m.v.	61
7.8 Konsekvensvurdering.....	61
8. Bedste tilgængelige teknik	62
9. 0-alternativet	65
10. Generelle forhold	66
10.1 Meddelelse af miljøgodkendelse af husdyrbruget Møgelbyvej 85	66
10.2 Meddelelsespligt - arealer og ejerforhold.....	66
10.3 Tilsyn og retsbeskyttelse.....	67
10.4 Revurdering af miljøgodkendelse	67
10.5 Gyldighed	68
10.6 Offentliggørelse	68
10.7 Klagevejledning	69
11. Lovgrundlag og vejledninger	72
Bilag 1: Fosforrisikovurdering	73
Bilag 2: Placering af anlægget	75
Bilag 3: Situationsplan.....	76
Bilag 4: Placering af udbringningsarealer	77
Bilag 5: Oversigtsplan over ejendom – Afløbsforhold.....	78
Bilag 6: Kort over transportveje for gylle	79
Bilag 8: Ansøgers beredskabsplan	84
Bilag 11. Oversigt over § 3 beskyttede naturområder inden for 1000 meter fra staldanlæg	95
Bilag 12. Oversigt over § 3 beskyttede naturområder i umiddelbar tilknytning til udbringningsarealer	98

1. Baggrund for godkendelsen

1.1 Indledning

Denne miljøgodkendelse fastsætter de vilkår, der skal gælde for svinebruget på landbrugsejendommen matrikel nr. 6a, Lyngby By, Sporup på adressen Møgelbyvej 85, 8472 Sporup.

Godkendelsen er betinget af, at vilkårene overholdes.

Godkendelsen omfatter miljøgodkendelse af anlægget på Møgelbyvej 85 og produktionen med CHR nr. 96612. Miljøgodkendelsen omfatter en godkendelse af alle ejede arealer under den samlede bedrifts CVR nr. 65451719.

Der er indgået en aftale om afsætning af gylle. Det drejer sig om et areal på ca. 14 ha, der tilhører Møgelbyvej 24. Derudover er der indgået en aftale om, at der kan leveres og modtages gylle fra Thorsø Biogas.

Vilkårene i godkendelsen sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget på Møgelbyvej 85, 8472 Sporup kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora, fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelse af godkendelsen har Favrskov Kommune lavet en vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse med de stillede vilkår.

Favrskov Kommune traf den 15. juli 2009 afgørelse om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Møgelbyvej 85. Afgørelsen blev dog påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet og hjemvist til fornyet behandling i kommunen den 28. marts 2011.

Det nye udkast til miljøgodkendelse er udarbejdet på baggrund af ansøgning nr. 38007, version 9, af 15. maj 2013.

Miljøgodkendelsen vedrører udvidelse og drift i forhold til husdyrgodkendelsesloven. Det er vigtigt at understrege, at tilladelse og godkendelse efter anden lovgivning skal indhentes særskilt.

1.2 Ikke teknisk resumé

Ny behandling af ansøgning

Favrskov Kommune traf den 15. juli 2009 afgørelse om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Møgelbyvej 85, 8472 Sporup. Afgørelsen blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet og hjemvist til fornyet behandling den 28. marts 2011. Favrskov kommune har genbehandlet ansøgningen med hensyntagen til bemærkningerne fra Natur- og Miljøklagenævnet. Der er krav om § 12 godkendelse, idet ansøger ønsker at udvide husdyrholdet fra 185 dyreenheder til 314,07 dyreenheder..

Produktionen

Det tilladte dyrehold i nudrift før udvidelsen var på 7.500 slagtesvin, i alt 185 dyreenheder. Det tilladte dyrehold på Møgelbyvej 85 efter udvidelsen er på 10.950 slagtesvin, i alt 314,07 dyreenheder. Der vil fremover blive produceret tungere slagtesvin (30-108 kg) i forholdt til tidligere (30-100 kg).

Der er samlet set tale om en udvidelse på i alt 128,96 dyreenheder.

Bygninger og beliggenhed

Anlægget ligger i den vestlige del af Favrskov Kommune ca. 3,6 km sydvest for Hammel. Udvidelsen foregår i eksisterende bygninger og omfatter seks staldafsnit og to gyllebeholdere på henholdsvis 1160 m³ og 1980 m³. Der sker en renovering af inventaret i den ene fuldspaltestald. Der etableres en ny gyllebeholder på 3000 m³.

Der ligger en sø tæt ved de eksisterende gyllebeholdere. Favrskov Kommune har givet dispensation fra afstandskravet til søen i forbindelse med bygningen af den nye gyllebeholder. Ellers overholder anlægget de lovbestemte afstandskrav

Arealer

Der hører 225 ha ejede udspretningsarealer til bedriften. Der er ingen forpagtede arealer. Alle arealer ligger forholdsvis tæt på ejendommen.

Der er ca. 14 ha aftaleareal. Arealet er ikke omfattet af en § 16 godkendelse.

Dyretryk

Dyretrykket på bedriftens arealer er 1.4 dyreenheder per hektar i ansøgt drift.

Lugt

Nærmeste byzone er Hammel by, og nærmeste samlede bebyggelse er Svenstrup, der ligger ca. 1,2 km sydvest for ejendommen. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er ejendommen Rampes Møllevej 75, der ligger ca. 295 meter fra staldanlægget. Den nye gyllebeholder bliver overdækket, da den ligger indenfor 300 meter fra nærmeste naboejendom.

Omkringboende indenfor konsekvensområdet er blevet hørt. Konsekvensområdet for ejendommens lugtavgivelse er beregnet til 783 m. Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes, at være til gene for omkringboende.

Anlægget overholder de lovbestemte lugtgenegrænser for nærmeste enkelt bolig, samlet bebyggelse og by.

Bedste tilgængelige teknik

Projektet overholder det samlede beregnede BAT-niveau på henholdsvis 4.338 kg ammoniak-N og 6.438 kg fosfor. Der er etableret gyllekøling i et af staldafsnittene.

I to af staldene er der delvist spaltegulv, der bidrager til reduktionen af ammoniakemissionen.

Udledningen af fosfor og kvælstof via gødningen er reduceret via fodertilpasning, idet der kun må være 2,66 FE pr kg tilvækst i foderet til slagtesvinene.

Projektet overholder BAT-kravene for emissionen af ammoniak samt udskillelsen af kvælstof og fosfor fra anlæggets dyrehold.

Natur og ammoniak

Natura 2000

Nærmeste EF-habitatområde er *Gudenåen og Gjærn Bakker (H45)*, der ligger ca. 4,5 km syd for anlægget og knap 4 km fra nærmeste udbringningsareal.

§ 7 beskyttede naturtyper:

Der er tre § 7-beskyttede overdrev indenfor 1000 meter bufferzonen for ammoniak.

Bedriften har flere udbringningsarealer indenfor bufferzone I og II i forhold til § 7 beskyttede naturarealer,.

§ 3 beskyttet natur:

Der ligger en del § 3-beskyttede arealer indenfor 1000 meter fra anlægget. Det drejer sig om moser, overdrev og enge.

Vandløb

Flere af udbringningsarealerne ligger vandløbsnært til Gelbæk.

Søer

Udover søen tæt ved de eksisterende gyllebeholdere findes en del småsøer i forbindelse med udbringningsarealerne.

Projektet overholder beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition og krav til søer og vandløb.

Grundvand

To marker ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) samt i et nitratfølsomt indvindingsområde. De øvrige udbringningsarealer ligger i et område med drikkevandsinteresser (OD).

Der er ikke udarbejdet indsatsplan til beskyttelse af drikkevandet for de områder, hvor udbringningsarealerne ligger.

Hverken anlæg eller udbringningsarealer ligger nær drikkevandsboringer eller –brønde. Nærmeste almene indvinding er Svenstrup Vandværk, som ikke vurderes at blive påvirket.

Nitratfølsomme områder

En mindre del af udspretningsarealerne mark 2 og 2-1 ligger i et nitratfølsomt indvindingsområde. Beregninger for de to marker viser en nitratudvaskning på 58 mg nitrat/l fra rodzonen. Der sker ingen merbelastning. Projektet overholder krav til udvaskningen til grundvand.

Vandoplande

Alle bedriftens 225 ha ligger indenfor oplandet til det internationale naturbeskyttelsesområde *Randers Fjord* og er omfattet af forslag til *Vandplan 2010-2015 Randers Fjord*. Alle udbringningsarealer afvander via Tange Sø og Gudenås vandløbssystemer til Randers Fjord. Afvandingen til Tange Sø sker via Gjern Å via habitatområde nr. 233 *Gudenåen og Gjern Bakker*.

Kvælstof:

Den gennemsnitlige udvaskning af kvælstof fra rodzonen er beregnet til 55 kg N/ha/år for nudrift og 53 kg N/ha/år i ansøgt drift. Andelen af det ansøgte projekts udvaskning af kvælstof fra husdyrgødning beregnet i forhold til en tilsvarende planteavlsbedrift udgør 1,3 kg N/ha/år. Denne andel udgør 0,02 promille af den totale gennemsnitlige kvælstofudvaskning til vandoplandet *Randers Fjord*.

Fosfor:

Projektet overholder det maksimalt tilladte fosforoverskud på 7,6 kg P/ha/år beregnet ud fra indplacering i fosforklasser. Den maksimale risiko for tab af fosfor fra bedriftens ophobning af fosfor i pløjelaget til Tange Sø udgør i alt 10,4 kg. Dette svarer til 0,3 % af den samlede fosforudledning til vandoplandet Tange Sø.

Projektet overholder krav til udledning til det internationale naturbeskyttelsesområde Randers Fjord.

Høring af Silkeborg Kommune

Silkeborg Kommune har givet høringssvar vedrørende enkelte arealer, der grænser op til Silkeborg Kommune. Silkeborg Kommune har ikke stillet særskilte vilkår i den forbindelse.

Samlet vurdering

Det er Favrskov Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske ændringer i dyreholdet, stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsarealer, aftalearealer eller lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden.

2. Vilkår for afgørelsen

2.1 Gyldighed

- 2.1.1 Udvidelsen skal være påbegyndt inden 2 år fra godkendelsens ikrafttræden. Er byggeriet og udvidelsen ikke fuldt gennemført indenfor 3 år, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der ved udløbet af de 3 år eller i løbet af de 3 år er registreret på ejendommen, under forudsætning af, at byggeriet jævnfør vilkår 2.2.1 er opført. Ejeren skal underrette tilsynsmyndigheden, såfremt besættningens størrelse 3 år efter godkendelsesdatoen ikke har nået den godkendte størrelse.
- 2.1.2 Vilkårene i denne godkendelse er gældende fra den dato godkendelsen tages i brug, ved at dyreholdet øges.

2.2 Nyt byggeri og beplantning

- 2.2.1 Placeringen af den nye gylletank skal være som angivet i bilag 2.
- 2.2.2 Den nye gylletank skal opføres, således at den ikke er højere end de eksisterende beholdere.
- 2.2.3 Den nye gyllebeholder må maksimalt være 3.000 m³.
- 2.2.4 Omkring den nye gyllebeholder skal der etableres og vedligeholdes en slørende beplantning svarende til beplantningen om de eksisterende gyllebeholdere.

2.3 Husdyrholdet og staldindretning

Årsproduktion

- 2.3.1 Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor. Staldafsnitenes placering er vist i bilag 2 og 3:

Staldafsnit nummer, jf. bilag 2	Dyrehold og staldtype	Vægtinterval	Antal årsdyr	Stipladser	DE
2 (ST-124447)	Delvis spaltegulv 25–49 % fast gulv	30 – 108 kg	1548	387	44,4
6 (ST-124442)	Delvis spaltegulv 50-75 % fast gulv	30 - 108 kg	1600	400	45,9
7 (ST-124443)	Drænet gulv + spalter (33/67)	30 – 108 kg	364	91	10,4
7-1 (ST-124444)	Delvis spaltegulv 50-75 % fast gulv	30 – 108 kg	724	181	20,8
8 (ST-124445)	Drænet gulv og spalter (gyllekøling)	30 – 108 kg	2464	616	93,6
9 (ST-124446)	Delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv	30-108 kg	4250	1062	121,9
I alt			10.950	2.737	314,07

2.4 Gyllekøling

Indretning og drift

- 2.4.1 Gyllekanalerne i staldafsnit 8 – i alt 610 m² – skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.
- 2.4.2 Varmepumpen skal levere en samlet årlig køleydelse på mindst 105.324 kWh.
- 2.4.3 Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.
- 2.4.4 Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 2.4.5 Vedligeholdelse af anlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 2.4.6 Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.

Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:

- afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen
  - kontrol af kølekredsens ydelse
- 2.4.7 Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed samt iværksatte tiltag til udbedring af systemet.

2.5 Ventilation

- 2.5.1 Ventilationsafkast og staldventilatorer skal rengøres og justeres jævnlige og mindst i forbindelse med tømning og vask af et staldafsnit for at forebygge lugt- og støjgener.

2.6 Fodring og foderopbevaring

- 2.6.1 Foderblandeanlægget skal efterses, rengøres og justeres jævnlige.
- 2.6.2 Ansøger skal være tilmeldt produktionskontrol (effektivitetskontrol) med mindst et årligt kontrolbesøg.
- 2.6.3 Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som kg N ab dyr pr. slagtesvin x antal producerede slagtesvin må maksimalt være 28.517 kg N/år.

N ab dyr pr slagtesvin skal beregnes ud fra følgende ligning (IT 2007-2011):

$$(((\text{afgangs afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. FEsv}/6250) - (\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr kg tilvækst}))$$
, hvor afgangsvægt = slagtevægt x 1,31.

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårslikningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal producerede slagtesvin	10.950
Indgangsvægt	30
Afgangsvægt	108
FEsv pr kg tilvækst, g	2,66
Gram råprotein pr FEsv, g	148
Kg N ab dyr pr slagtesvin	2,60

- 2.6.4 Den totale mængde P ab dyr beregnet som kg P ab dyr pr. slagtesvin x antallet producerede slagtesvin må maksimalt være 5.753 kg P pr år.

P ab dyr pr slagtesvin skal beregnes ud fra følgende ligning (IT 2007-2011):

$((\text{afgangs afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - (\text{afgangs vægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr kg tilvækst}$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal producerede slagtesvin	10.950
Indgangsvægt	30
Afgangsvægt	108
FEsv pr kg tilvækst	2,60
Gram fosfor pr FEsv	4,6
Kg P ab dyr pr slagtesvin	0,52

2.7 Energi- og vandforbrug

Energiforbrug

- 2.7.1 Der skal på ejendommen udarbejdes en energirapport af et energiselskab eller konsulent, hvor de planlagte energiforbrugende processer i bedriften gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport, som indeholder resultater og eventuelle konkrete energispareforslag. Rapporten skal udarbejdes senest to år efter, at godkendelsen er givet.

Vandforbrug

- 2.7.2 Der skal være overbrusningsanlæg i samtlige stalde. Alle overbrusningsanlæg skal være tilkoblet en automatisk klima- og intervalstyring via computer, således at unødigt vandspild undgås.
- 2.7.3 Overbrusningsanlægget, drikkekopper, mv. skal tilses jævnlige, og eventuelle fejl rettes.

2.8 Spildevand og regnvand

- 2.8.1 Der må ikke ske vask af maskiner og påfyldning af sprøjtemidler på anlægget.

2.9 Gødningsproduktion og - håndtering

Flydende Husdyrgødning

- 2.9.1 Der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.
- 2.9.2 Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.

Overdækning

- 2.9.3 Der skal etableres fast overdækning på den nye gyllebeholder i form af teltdug.
- 2.9.4 Teltoverdækningen skal holdes lukket, det vil sige, at åbningen skal lukkes umiddelbart efter pumpning eller omrøring af gylle.

2.10 Forurening og gener fra husdyrbruget

Støj fra anlæg og maskiner

- 2.10.1 Svinebrugets bidrag til støjniveauet må ikke overskride følgende grænseværdier målt ved nabobeboelser, markarbejdet er ikke omfattet:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Mandag – fredag	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	ref. tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	ref. tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	ref. tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	ref. tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	ref. tid 1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	ref. tid ½ time

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Fluer

- 2.10.2 Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Støv

- 2.10.3 Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås.

Lys

- 2.10.4 Udendørs pladsbelysning skal være forsynet med bevægelsessensor, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time af gangen.

2.10.5 Belysning i stalde skal være slukkede mellem kl. 23 og 06, med mindre menneskelig aktivitet er påkrævet i stalden.

2.11 Påvirkning fra arealerne og udbringning af husdyrgødning

Generelt

- 2.11.1 Der må kun udbringes husdyrgødning på de ansøgte udbringningsarealer, der er angivet i bilag 4, (dog jævnfør vilkår 2.11.2).
- 2.11.2 Udbringningsarealernes størrelse skal rettes til efter de arealreduktioner langs vandløb og søer og lavbundsarealer, der følger af fosfor- og kvælstofindsatser i Vandplanen¹ – herunder blandt andet Randzonenloven² og Samleloven for Grøn Vækst³.

Kvælstof og fosfor

2.11.3 På bedriften må der maksimalt for hvert planår udbringes svinegylle på bedriftens ejede og forpagtede arealer svarende til gennemsnitlig:

- 1,4 dyreenheder per hektar
- 111,7 kg total N per hektar
- 25,68 kg P per ha

Hvilket med det nuværende areal giver 25.174 kg total N og 5.783 kg total P. Svinegyllen må erstattes med afgasset gylle, hvis der anvendes samme udnyttelsesprocent som for rågylle.

- 2.11.4 Derudover må der ikke modtages anden husdyrgødning, anden organisk gødning eller affald fra andre bedrifter til udbringning på arealerne.
- 2.11.5 Der skal afsættes 1.546,89 kg N og 355,3 kg P på godkendelsestidspunktet svarende til 19,3 DE til aftalearealer.
- 2.11.6 Der skal på egne og forpagtede arealer hvert år etableres 5 % efterafgrøder udover de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. Der skal hvert år være minimum 5 % af arealerne i de nitratfølsomme indvindingsområder, som er udlagt med efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige afgrøder.

Vandløb, søer og overdrev

- 2.11.7 Køreretningen ved jordbearbejdning, nedmuldning og nedfældning af gylle skal foretages på langs i en afstand på 50 meter fra de naturbeskyttede områder ved Gelbæk.
- 2.11.8 Der skal fastholdes en randzone på 10 meter omkring vandhul id nr. 138 på areal nr. 3.
- 2.11.9 Det skal sikres, at lavningen øst for gyllebeholderne kan rumme indholdet af det overjordiske volumen (ca. 1.500 m³) af den største gyllebeholder, så gyllen ved et eventuelt uheld ikke kan løbe til Gelbæk eller nærliggende dræn, se figur side 44. Hvis det er nødvendigt, skal der foretages en ter-

rænændring. Inden etablering skal det undersøges, om der ligger dræn indenfor området. Hvis der findes dræn, skal de aflukkes, så der ikke er risiko for afløb til Gelbæk via dem.

2.12 Driftsforstyrrelser og uheld

- 2.12.1 Ved virksomhedens overdragelse eller ved ophør af virksomhedens aktiviteter skal tilsynsmyndigheden orienteres indenfor en måned.
- 2.12.2 Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges og sådan, at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld. Ved uheld, der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks kontaktes via tlf. 112.
- 2.12.3 Der skal foreligge en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld. Beredskabsplanen skal kontrolleres /revideres mindst en gang om året, samt såfremt det viser sig nødvendigt. I tilfælde af uheld skal disse noteres særskilt i logbog.
- 2.12.4 Beredskabsplanens indhold skal være tilgængelig og kendt af gårdens ansatte og øvrige, som arbejder på ejendommen og udleveres til evt. indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende. Ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft skal personalet have udleveret en oversat udgave af beredskabsplanen og vilkårene i denne godkendelse.

---

1) Forslag til Vandplan 2010-2015 for Randers Fjord

2) Lov nr. 591 af 14. juni 2011 om randzoner

3) Lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om planlægning, lov om vandløb og forskellige andre love (Samleloven for Grøn Vækst initiativer)

Ophør

- 2.12.5 Ved bedriftens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
- Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning. Husdyrgødningen bortskaffes efter gældende regler
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne.
  - Gyllebeholdere, der ikke længere anvendes, skal rengøres og gøres uanvendelige.

2.13 Egenkontrol

- 2.13.1 Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på landbruget. Driftspersonalet skal være orienteret om godkendelsens indhold og vilkår.
- 2.13.2 Dokumentation i tilknytning til egenkontrollen skal opbevares i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 2.13.3 Dokumentation for overholdelse af godkendelsens vilkår skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares på husdyrbruget. Den dokumentation, der skal ligge klar til myndighedens gennemgang i forbindelse med miljøtilsyn, fremgår af alle nedenstående egenkontrol vilkår.
- 2.13.4 Besætningens størrelse:
- antal slagtesvin på årsbasis opgjort for planperioden (1. august – 31. juli)
  - gennemsnitligt vægtinterval for slagtesvin (indgangs- og afgangsvægt/slagtevægt)

- ovenstående skal vedlægges effektivitetskontroller samt kvitteringer for modtagne og afsatte dyr, afregninger fra slagteriet eller lignende.

2.13.5 Sædskifte/gødning/arealer:

- gødningsregnskab og ansøgning om støtte efter enkeltbetalingsordningen, samt
- aftale om levering af gylle til aftaleareal (Møgelbyvej 24)
- kvitteringer for mængde leveret rågylle til Thorsø Biogas
- kvitteringer for modtaget mængde afgasset biomasse med angivelse af N og P indhold fra Thorsø Biogas

2.13.6 Fodring

- antal slagtesvin
- gennemsnitligt vægtinterval (indgangs- og afgangsvægt)
- foderforbrug pr. kg tilvækst
- Gennemsnitligt indhold af fosfor pr. FEsv i de anvendte blandinger
- foderforbrug, foderanalyser eller faktura for indkøbt fytase
- gennemsnitligt indhold af råprotein pr FEsv i de anvendte blandinger
- N og P ab dyr skal beregnes for dyrekategorien slagtesvin på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger. N og P ab dyr beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder. Perioden skal svare til den periode, som gælder for beregning af type 2-korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet. Første periode skal derfor ligge inden for intervallet 15. september 2013 til 15. februar 2015.
- der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder for hver tredje måned, idet der anvendes hjemmeblandet foder
- blandeforskrifter for hver tredje måned skal opbevares sammen med de tilhørende indlægssedler

2.13.7 Gyllekøling

- registreringen fra datalogger
- logbogen
- den skriftlige kontrolaftale
- de årlige kontrolrapporter
- øvrige servicereporter

2.13.8 Bortskaffelse af affald

- der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Ved tilsyn skal der kunne fremvises en samlet registrering i form af en opgørelse af affaldsmængderne fordelt på affaldstyper og kvitteringer fra de aftagende firmaer

2.13.9 El og vandforbrug

- elmåleren skal aflæses en gang om året, og forbruget skal føres ind i driftsjournalen
- vandmåleren skal aflæses en gang om året, og forbruget skal føres ind i driftsjournalen.

2.13.10 Beredskabsplan

- ajourført beredskabsplan

2.13.11 Uheld og driftsforstyrrelser

- logbog over eventuelle uheld og driftsforstyrrelser

3. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

3.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, afstandskrav m.v.

Miljøteknisk redegørelse

Ejendommen på Møgelbyvej 85 ligger i den vestlige del af Favrskov Kommune ca. 3,6 kilometer syd for Hammel og ca. 1,2 kilometer fra Svenstrup. Der er tale om et åbent landskab præget af mindre landbrugs-ejendomme med spredt landbrugsbebyggelse.

Anlægget består af stuehus, maskinhus samt driftsbygninger med husdyr, jævnfør bilag 3. Staldene består af fem bygninger, og der etableres ikke nye stalde i forbindelse med udvidelsen. Der er i dag to gyllebeholdere. For at have nok kapacitet, søges der om at etablere en tredje beholder på 3.000 m³. Placeringen af gyllebeholderen er vist i bilag 2.

Der findes ikke udvendig belysning på ejendommen, på nær et automatisk tænd-sluk lys på gårdspladsen.

Afstandskrav efter Husdyrgodkendelseslovens⁴ §§ 6 og 8, samt husdyrgødningsbekendtgørelsens⁵ §§ 19 og 20

	Krav i meter	Målt i meter
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	ca. 1400
Almene vandforsyningsanlæg	50	ca. 1450
Vandløb/dræn/sø	15	ca. 300 til Gelbæk
Sø (ny gyllebeholder)	100	ca. 15 (dispensation)
Offentlig og privat fællesvej	15	ca. 100
Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 25
Beboelse på samme ejendom	15	ca. 90 til gyllebeholder
Nabo-skel	30	ca. 230
Nabobeboelse	50	ca. 250
Nabobeboelse, krav om overdækning af ny gyllebeholder	300	< 300 (fast overdækning)
§ 7 naturtyper, ny gyllebeholder, krav om overdækning af ny gyllebeholder	300	ca. 500

Kommunens bemærkninger og vurdering

Husdyrbrugets projekterede anlæg ligger udenfor fredninger, strand-, klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer og udenfor skov-, vej- og kirkebyggelinjer.

4) Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer

5) Bekendtgørelse nr. 764 af 28. juni 2012 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning og ensilage

Der ligger en sø umiddelbart op til gyllebeholderne. Der er givet dispensation for afstandskravene fra gyllebeholderen til søen (se nedenfor). Ellers er alle afstandskrav overholdt. Ejendommen ligger i et landbrugs-

område. Nærmeste nabo er Rampes Møllevej 75. Den korteste afstand fra stald til naboen er ca. 250 meter. Der er ca. 1.200 meter til den nærmeste samlede bebyggelse (Svenstrup) og ca. 2.800 meter til nærmeste byzone (Hammel).

Den nye gyllebeholder vil blive placeret nord for de eksisterende beholdere og tæt på det eksisterende staldanlæg. Afstanden til nærmeste nabobeboelse er mindre end 300 meter, så der skal etableres fast overdækning.

Kommunen har konstateret, at udover afstandskravene fra søen til den nye gyllebeholder, er alle afstandskrav til vandforsyning, vej og naboskel mv. i henhold til §§ 6 og 8 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbruger og husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 19 og 20 overholdt.

Dispensation fra afstandskrav fra sø til ny gyllebeholder

Den 25. august 2012 modtog Favrskov Kommune en ansøgning om dispensation fra § 8, stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven, der siger, at det ikke er tilladt at etablere nye beholdere til flydende husdyrgødning nærmere end 100 meter fra søer større end 100 m². Den ønskede placering af gyllebeholderen fremgår af bilag 2.

Da søen ligger højere placeret i terrænet end den fremtidige gyllebeholder, er der ved et eventuelt uheld med gyllebeholderen ikke risiko for, at gylle strømmer ned i søen. Desuden bliver den nye gyllebeholder placeret tæt op ad de to eksisterende gyllebeholdere, hvilket giver fordele i forhold til produktion og arbejdsgange. Endelig er det arkitektonisk også den mest oplagte placering, idet den kommer til at ligge tæt op af den eksisterende bygningsmasse. Derfor giver Favrskov Kommune dispensation til opførelsen af gyllebeholderen, som vist i bilag 2 efter Husdyrgodkendelseslovens § 9 stk. 3. Den nye gyllebeholder overholder i øvrigt gældende afstandskrav.

3.2 Placering i landskabet

Miljøteknisk redegørelse

Ejendommen er placeret i et relativt fladt terræn. Udvidelsen sker i eksisterende stalde. Der opføres alene en ny gylletank. Ejendommen ligger i bufferzone II til flere overdrevsarealer, der ligger ca. 500 til 850 meter øst for ejendommen. Desuden ligger en § 3 beskyttet sø umiddelbart ved anlægget. Der findes endvidere flere § 3-beskyttede enge, moser og overdrev ca. 300-350 m øst for ejendommen.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Den nye gylletank på 3.000 m² skal opføres, så den ikke er højere end de eksisterende beholdere.

Kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg – inklusive den nye gyllebeholder – vil fremstå som en driftsmæssig enhed. Kommunen vurderer tillige, at den nye gyllebeholder ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet, når der etableres en afskærmende beplantning omkring denne, som svarer til beplantningen omkring de eksisterende beholdere og ejendommen i øvrigt.

4. Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1 Husdyrhold og staldindretning

Miljøteknisk redegørelse

Produktionens størrelse

Der søges om udvidelse af dyreholdet fra 7.500 slagtesvin (30 – 100 kg) til 10.950 slagtesvin (30 – 108 kg), i alt 314,07 DE.

Staldindretning

Fordeling af dyr på stalde i ansøgt drift fremgår af vilkår 2.3.1

På Møgelbyvej 85 er der følgende renoveringsplan:

Staldafsnit nummer, jf. bilag 2	Dyrehold og staldtype	Renoveringsplan
2 (ST-124447)	Delvis spaltegulv 25 – 49 % fast gulv	Det forventes, at inventaret skal udskiftes i 2013, og den forventede levetid på det nye inventar vil være ca. 10 år, hvorfor det projekteres, at inventaret – efter det er udskiftet 2013 – skal udskiftes igen omkring år 2023. Der er ca. 30 års levetid på bygningerne
6 (ST-124442)	Delvis spaltegulv 50-75 % fast gulv	Den forventede levetid på inventaret vil være ca. 10 år, hvorfor det projekteres, at inventaret – efter det er udskiftet – skal udskiftes igen omkring 2023. Der er ca. 30 års levetid på bygningerne.
7 (ST-124443)	Drænet gulv + spalter (33/67)	Inventaret forventes udskiftet omkring 2016. Der er ca. 30 års levetid på bygningerne
7-1 (ST-124444)	Delvis spaltegulv 50-75 % fast gulv	Inventaret forventes udskiftet omkring 2016. Bygningernes levetid formodes at være ca. 30 år.
8 (ST-124445)	Drænet gulv og spalter	Inventaret forventes udskiftet omkring år 2016. Bygningernes levetid formodes at være ca. 30 år.
9 (ST-124446)	Delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv	Inventaret forventes at kunne holde ca. 15 år, og levetiden på bygningen er ca. 30 år. Det forventes derfor, at bygningens inventar vil blive skiftet ca. én gang, inden der skal opføres en ny bygning, eller den eksisterende skal totalrenoveres.

Der etableres desuden overbrusning i samtlige stalde.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Ansøgningens forudsætninger om staldindretning, fordeling af dyr på stald, antal dyr på stald ad gangen samt vægtintervaller ovenfor skal overholdes.

4.2 Gyllekøling

Miljøteknisk redegørelse

Der er indlagt gyllekøling i den eksisterende stald 8 (se bilag 2). De øvrige stalde er uden gyllekøling. Gyllekøling giver en lavere temperatur i gyllen, hvilket reducerer ammoniakfordampningen fra gyllen med op til 40 %, forudsat at gyllekølingen er etableret, som foreskrevet i Byggeblad GR nr. 106.04-53, og der sker køling selv i varme perioder.

I ansøgningen er der regnet med, at gyllekølingen skal køre med 8.760 timer og en ammoniakeffekt på 12,5 %. Gyllekølingsanlægget er leveret af Klimadan. Køling af gylle sker med slanger nedstøbt i bunden af gyllekanalen. Disse slanger er forbundet til en varmepumpe, hvilket gør det muligt at udnytte varmen. Slangerne er dimensioneret, så der potentielt kan køles ca. 5 grader.

Bemærkninger og vurdering

Den ammoniakreducerende effekt kan beregnes ud fra anvisningerne i Miljøstyrelsens Teknologi beskrivelse⁶.

For at sikre en reduktion på 12,5 %, skal der køles med 13,2 W/m². Ifølge ansøgers oplysninger har gyllekummernes et areal på 610 m², og faktisk driftstid skal være 6.600 timer om året. Der er 60 cm dybe gyllekanaler.

Varmepumpen skal derfor have en køleeffekt på mindst 36,6 kW. Der henvises til beregning fra KH Northerm.

Varmepumpen skal levere en samlet årlig køleydelse på mindst 105.324 kWh.

Hvis varmepumpens driftstid er under 8.760 timer skal varmepumpen have en overkapacitet, således den samlede årlige køleydelse overholdes. Den nødvendige overkapacitet skal beregnes ud fra formel:

$$(\text{Varmepumpens køleeffekt i kW}) * \text{driftstid i timer} = 241,560 \text{ kWh}$$

Anlægget skal være forsynet med en energimåler af hensyn til kontrol af den samlede årlige køleydelse.

---

6) Miljøstyrelsens Teknologiblod: Køling af gylle i slagtesvinestalde, version 2 af 23. maj 2011.

4.3 Ventilation

Miljøteknisk redegørelse

Staldbygning nr. 2, 6 og 7 er undertryksventileret, mens staldbygning nr. 8 er diffus ventileret, og staldbygning nr. 9 er kombidiffus ventileret. Ventilationssystemerne i alle staldbygninger bliver rengjort efter hvert hold – svarende til, at der ca. hver 14. dag bliver gjort rent i et staldafsnit. Rengøringen sker i forbindelse med den almene iblødsætning og vask efter hold. Ved fjernelse af snavs, der kan yde modstand i ventilationssystemet, kan strømforbruget reduceres. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringsystem, der sikrer, at ventilationen kører optimalt både med hensyn til temperaturen i staldene og i forhold til elforbruget.

Bygningsnr	Ventilationstype	Afkasttype	Luftindtag
2	Undertryk	Skorsten	Vægventiler
6	Undertryk	Skorsten	Vægventiler
7	Undertryk	Skorsten	Vægventiler
8	Diffus	Skorsten	Vægventiler
9	Kombidiffus	Skorsten	Vægventiler

Kommunens bemærkninger og vurdering

Kommunen vurderer, at ventilationssystemet ikke giver anledning til gener for de omkringboende og lever op til BAT for energiforbrug med de stillede vilkår.

4.4 Fodring

Miljøteknisk redegørelse

Foderopbevaring

Råvarerne opbevares dels i en udendørs stålsilo, se placering på bilag 3 (nr. 12) og dels i tre indendørssiloer i foder- og blanderum. Siloerne rummer henholdsvis 6, 8 og 18 tons. Indendørssiloerne anvendes til tilskudsfoder og korn. Foder- og blanderummene er placeret i bygning 4, 5 og 12 (se bilag 3).

Minimering af spild.

Foderet blæses/snegles ind til opbevaring i siloer. Der er ikke spild forbundet med denne transport.

Fodertildeling foregår via lukkede rørstrengene med udfodring i krybber. Foderspild i staldene søges minimeret ved fokus på formalingsgrad, fast gulv eller flise under krybberne samt vandforsyning i forbindelse med udfodring.

Tilskudsfoder og mineraler indkøbes til produktionen. Byg og hvede avles så vidt muligt på egne arealer og vil dække cirka 75 % af forbruget, resten indkøbes. Der anvendes tørfoder i stalden. Nedenfor er vist forbruget af foder fordelt på typer.

Råvarer	Nudrift	Ansøgt
Korn	1100 tons	1760 tons
Tilskudsfoder	440 tons	705 tons
Mineraler	45 tons	70 tons

Der anvendes halm til etablering af flydelag i gyllebeholdere.

Ved udvidelsen vil foderanlæg, type og blanding være uændret, kun mængderne af foder, som forarbejdes, vil øges.

Fodring

Der er automatisk foderanlæg, der kører i døgndrift. For at begrænse udledningen af N og P fra svinene arbejdes der på at få en så høj fodereffektivitet og tilvækst som muligt. Derfor udføres der jævnligt E-kontrol af besætningen med dertil hørende opfølgning.

Den ansøgte drift er baseret på fodring efter normerne for det gældende gødningsregnskab. Der er foretaget tilpasninger i forhold til reduceret foderforbrug pr kg tilvækst, så udledningen af både kvælstof og fosfor begrænses. Der fodres således efter normværdien med hensyn til tilsat fytase.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Opbevaring

Kommunen vurderer, at opbevaring af foderstoffer i tætte siloer reducerer støv, spild og tilhold af skadedyr.

Fodring

Ansøger har valgt at benytte fodring som virkemiddel til at reducere fosfor- og kvælstofindholdet i gødningen. Det er valgt at reducere FE pr kg tilvækst i foderet til slagtesvinene fra normen 2,84 til 2,60 FE pr kg tilvækst.

Der er derfor stillet vilkår til fodringen af slagtesvinene på ejendommen. Vilkåret fastsætter krav til maksimalt N og P ab dyr pr. år.

Ved beregning af vilkår for henholdsvis maksimalt N og P ab dyr fra anlægget anvendes ligningerne og tabellerne vist i vilkår 2.6.3 og 2.6.4.

Den tilladte maksimale mængde N ab dyr beregnes til i alt 28.517 kg N pr år, og den tilladte maksimale mængde P ab dyr beregnes til i alt 5.753 kg P pr år.

Kommunen vurderer, at med de stillede vilkår, lever ejendommen op til kravet om BAT for fodring.

4.5 Energi- og vandforbrug

Miljøteknisk redegørelse

Energiforbrug

Elforbrug

Elforbruget i nudrift er angivet som det reelt forbrugte for regnskabsåret 2006. Forbruget af el i nudrift er ca. 151.389 kWh/år. Det forventes at stige til 131,400 kWh/år i ansøgt drift.

Brændstof

Det samlede forbrug af diesel er 13.076 liter, hvilket forventes at stige til 15.000 liter.

Fyringsolie

Olie anvendes udelukkende til tørring af korn, og forbruget af olie afhænger dermed af, om der skal tørres korn i det enkelte år. I nudrift er der et gennemsnitligt forbrug af fyringsolie på 3.000 liter, hvilket forventes at være uændret efter udvidelsen.

Der vil blive anvendt varme fra gyllekøling til opvarmning af stuehuset, se nedenfor.

Energibesparende foranstaltning

Lyset i staldene er tændt efter behov i forbindelse med fodring. Derudover er belysningen tændt i forbindelse med arbejde i stalden. I vintermånederne er lyset desuden tændt i et omfang, så kravene til dyrevelfærd er overholdt (8 timer i døgnet med mindst 40 LUX). Der er installeret et timerindstillet styringssystem. Forholdene er uændrede før og efter udvidelsen.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der på ejendommen således BAT i forhold til at reducere energiforbruget (lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer). Se i øvrigt ansøgers BAT-redegørelse (Bilag 7).

Transport

Udbringingsarealerne ligger tæt på ejendommen, hvilket nedsætter transporttiden og brændstofforbruget.

Varme

Der er etableret genindvinding af overskudsvarmen i forbindelse med, at den eksisterende slagtesvinestald blev indrettet med gyllekøling. De nedstøbte PEL-slanger er forbundet til en varmepumpe, der indvinder overskudsvarmen fra gyllen.

Stuehuset bliver udelukkende opvarmet ved genindvinding af varme fra gyllekølingen, hvilket reducerer energiforbruget ved opvarmning i husholdningen. Derudover benyttes varmegenindvindingen til at opvarme stald nr. 6 og til at opvarme brugsvandet i beboelsen og i alle staldene.

Vandforbrug

Vandforsyningen leveres fra Svenstrup vandværk. Der anvendes ikke vand til markvanding.

Vandforbruget for produktionen i nudrift er angivet i forhold til vandforbruget i 2006. Ansøgt drift er beregnet ud fra normtal og nudrift. Størstedelen af vandet anvendes til dyrene.

Der er foretaget en række vandbesparende foranstaltninger, som fremgår af nedenstående afsnit.

Skønnet vandforbrug før og efter udvidelse

	Før	Efter
Drikkevand	3.818 m ³	5.037 m ³
Vask af stalde	200 m ³	200 m ³
Vask af markredskaber	400 m ³	400 m ³
Husholdning	200 m ³	200 m ³
I alt	4618 m ³	5.837 m ³

Drikkevand

I alle svinestalde er der installeret drikkenipler, der sidder over fodertruget og er integreret i foderautomaten, hvilket medfører et mindre vandspild end frithængende drikkenipler eller drikkekopper. Derudover er der i staldene 7 og 8 (se bilag 3) yderligere installeret vandkopper, der dog har et mindre vandspild end frithængende drikkenipler eller bideventiler uden opsamlingsbakker. De ekstra vandkopper er installeret for at tilgode, at alle dyrene har adgang til frisk drikkevand.

Vaskevand

Der er opsat iblødsætningsanlæg i flere af staldene. Hvor der ikke er iblødsætningsanlæg, bliver overbrusningsanlægget anvendt til iblødsætning før vask, hvorefter staldene bliver vasket med højtryksrensere og koldt vand. Både iblødsætningen og vask med højtryksrensere er vandbesparende, mens anvendelse af koldt vand er energibesparende.

Derudover aflæses der jævnligt vandforbrug på vandmåler, og der sker fjernaflæsning af vandforbruget, hvilket muliggør, at et forhøjet vandforbrug og eventuel lækage vil blive opdaget hurtigt.

Vand til overbrusning

I alle staldanlæg er der installeret overbrusning. Overbrusningen imødekommer et dyrevelfærdsmæssigt krav, men giver dog også et øget vandforbrug.

Se i øvrigt ansøgers BAT-redegørelse (Bilag 7).

Kommunens bemærkninger og vurdering

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Ved jævnlig aflæsning af energimålere og vandmålere kan man hurtigt danne sig et overblik over forbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan man erfaringsmæssig opnå besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget. Derfor er der stillet vilkår om, at der skal foretages et energieftersyn af et energiselskab eller – konsulent.

På bedriften er der kun meget lidt natbelysning, hvorfor det ikke forventes at give væsentlige problemer.

Det er kommunens opfattelse, at ansøger overholder kravet om BAT, da der sker en systematisk registrering af vand og energiforbrug og etableres forskellige energibesparende foranstaltninger som eksempelvis opvarmning af stuehus, forbrugsvand og stalde ved hjælp af genindvinding af varme fra gyllekølingen.

Det er BAT i forhold til management at etablere overbrusning af gødearealet, fordi det nedsætter ammoniakfordampningen og lugtgener fra anlægget, selvom vandforbruget øges. Der er stillet vilkår til, at overbrusningsanlægget jævnligt skal tilses og eventuelle fejl rettes.

4.6 Spildevand og regnvand

Miljøteknisk redegørelse

Spildevand fra produktionen udgøres af vand fra rengøring af stalde og sanitært spildevand. Derudover er der tagvand, som bortledes. Oversigt over spildevands- og afløbsforhold ses i bilag 5.

Vaskevand fra staldinventar og andet udstyr

Der forekommer ikke spildevand fra produktionen. Vaskevand ved vask af staldafsniit ledes med gyllen til gylletanken.

Vaskevand til gyllebeholderne er indeholdt i beregningen af opbevaringskapaciteten.

Tagvand

Tagvand og overfladevand fra befæstede arealer ledes til dræn.

Sprøjtemidler og vask af maskiner

Der er på marksprøjten påmonteret en kemikaliepåfylder og dunkskyller, så både kemikaliepåfyldning og vask af dunke sker i marken. Der er yderligere påmonteret en 300 liters rentvandstank, så marksprøjten kan rengøres både ud- og indvendigt i marken. Der anvendes maskinstation ved gyllekørsel. Al andet markarbejde laves med egne maskiner. Maskinvask foregår i marken.

Sanitært spildevand

Sanitært spildevand fra ejendommen ledes til godkendt septiktank. Placeringen af septiktanken fremgår af bilag 3 (T).

Kommunens bemærkninger og vurdering

Kommunen vurderer, at kapaciteten i gyllebeholderen er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand i ansøgt drift, herunder regnvand. Tagfladerne øges ikke i forbindelse med udvidelsen. Herved sker der ikke en forøgelse af mængden af regnvand fra tagvand og befæstede arealer. Maskinvask foregår i marken. Etablering af en vaske- og påfyldningsplads for pesticider kræver byggetilladelse og skal anmeldes til kommunen. Kommunen vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår, sker den samlede håndtering af spildevand på forsvarlig vis.

4.7 Affald, olie, og kemikalier

Miljøteknisk redegørelse

Ansøger har oplyst følgende

Fast affald

Fast affald opbevares i 400 liter container. Placeringen fremgår af bilag 3 (Z). Afhentning sker hver 14. dag af kommunal ordning.

Genanvendeligt metalaffald

Genanvendeligt affald afleveres til skrothandler.

Spildolie

Spildolie opbevares i lukkede 200 liter tromler og afhentes af olieleverandør. Olieaffald opbevares i tromler eller anden egnet beholder på fast og tæt underlag med opkant, således evt. udslip ikke ledes ud på jorden.

Dieselolie

En 1.800 liter overjordisk tank er placeret i bygning 3, bilag 3.

Fyringsolie

En 2.500 liter underjordisk olietank er placeret ved stuehus. Olietanken anvendes ikke for tiden, og den bliver fjernet senest i 2020.

Kemikalier og kemikalie affald

Rengjorte dunke fra markkemikalier afleveres som fast affald. Placering af kemikalier fremgår af bilag 3 (I).

Påfyldning og rengøring af marksprøjten i både nudrift og ansøgt drift foregår i marken. Forbruget af pesticider planlægges i samråd med planteavlskonsulent.

Pesticidforbruget på ansøgningstidspunktet udgør ifølge regnskab for 2007 i alt ca. 850 kr/ha. Det forventes, at det årlige forbrug af pesticider bliver uændret ved udvidelsen, idet bedriftens jordtilliggende ikke ændres.

Kemikalieaffald opbevares i tromler eller anden egnet beholder på fast og tæt underlag med opkant, således at et evt. udslip ikke ledes ud på jorden.

I sæsonen ydes løbende rådgivning i relation til aktuelle skadedyr og sygdomme. Behandlingsforslag udarbejdes af bedriftens planteavlskonsulent.

Placering af olie og kemikalieoplag er vist i bilag 3.

Medicin

Brugte kanyler samt tomme medicinflasker fra veterinærmedicin afleveres til genbrugsplads som farligt affald. Medicin forefindes i køleskab i stalden.

I produktionen anvendes kun medicin efter dyrlægens anvisning. Staldene højtryksrenses med tilsætning af sæbe.

Døde dyr

Døde dyr opbevares under kadaverskjul/presenning indtil afhentning til DAKA. Døde dyr hentes en gang om ugen eller efter behov. Opbevaring af døde dyr sker på stedet mærket (V), jf. bilag 3.

Affaldsmængder og håndtering er beskrevet i nedenstående skema:

Type	Årlig mængde	Opbevaring	Bortskaffelse	ISAG-kode EAK-Kode
Fast affald	200 l/ugen	400 l container	Til kommunens modtageplads	19.00
Plast uden PVC	1,5 tons	Container	Til kommunens modtageplads	020104
PVC	100 kg	Maskinhus		020108
Jern	1000 kg	Maskinhus	Skrothandler	020110
Animalsk affald/ døde dyr		Under kadaverskjul/presenning	DAKA	020102
Kemikalieaffald, brugt pesticidemballage	200 kg	Kemikalierum	Tom emballage rengøres og afhændes sammen med fast affald	020108

Spildolie, olieaffald	100 l	Lukkede 200 l tromler eller anden egnet beholder på tæt underlag med opkant	Olieleverandør	020108
Klinisk risikoaffald i form af medicinrester/-emballage (tomme medicinflasker, brugte kanyler)	5 kg	I boks i stald	Afleveres til genbrugsplads som farligt affald	020102

Kommunens bemærkninger og vurdering

Anlægget skal være tilmeldt de kommunale ordninger for afhentning af affald, og virksomheden skal følge de til enhver tid gældende regulativer for bortskaffelse af affald i Favrskov Kommune. Desuden skal reglerne i olietankbekendtgørelsen følges med hensyn til opbevaring af olieprodukter.

Virksomheden er forpligtet til selv at holde sig ajour med eventuelle ændringer i de gældende regulativer for bortskaffelse af affald i Favrskov Kommune. Se evt. kommunens hjemmeside eller kontakt forvaltningen. Aflevering til rette modtager skal kunne dokumenteres overfor kommunen i form af kvitteringer

Kommunen vurderer, at affald og olieprodukter opbevares og afhændes på forsvarlig vis, bortset fra klinisk risikoaffald. Der gøres opmærksom på at virksomheder, som producerer klinisk risikoaffald, skal tilmeldes Favrskov Kommunes indsamlingsordning for klinisk risikoaffald.

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og herved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Virksomheden er forpligtet til at opbevare fortegnelse med registrering af mængder og art af farligt affald. Derfor er der stillet vilkår om, at man på ejendommen skal føre registrering over affaldsproduktionen.

4.8 Egenkontrol og dokumentation

Miljøteknisk redegørelse

Produktionen på ejendommen er slagtesvin. Der gøres en stor indsats for at minimere forbruget af ressourcer samt for at holde stedet rent og ryddeligt.

Medarbejderne

Peder Kristian Nielsen har ansat en færdiguddannet landmand. Derfor er der ikke brug for en egentlig uddannelsesplan. Medarbejderen bliver dog tilbudt supplerende uddannelses tilbud i form af besøg på fagligt relevante messer og kurser, når der er behov og interesse for det. Derudover deltager medarbejderen i ER-FA-grupper svarende til det faglige behov for sparring indenfor svine- og markbrug.

Beredskabsplan

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet (se bilag 8). Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen. Ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft sikres det, at planen er tilgængelig i et sprog, som medarbejderne kan forstå.

Medarbejderen er instrueret i forholdsregler i forbindelse med diverse uheld, samt hvem han skal kontakte i tilfælde af uheld. Derudover er han udstyret med mobiltelefon.

Der er opsat førstehjælpskasse og øjenskyllmiddel i forrummet i tilfælde af, at ansøger, medarbejderen eller andre på ejendommen får kemikalier eller andet i øjnene.

Dagligt tilsyn

Bedriften og produktionen har en størrelse, der gør det nemt og overskueligt at tilse dyr og produktionsanlæg hver dag. Der udføres små reparationer, når det er nødvendigt, og såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service.

Opsyn med ressourceforbrug

Der bliver jævnligt aflæst vandforbrug på bedriftens vandmåler for at monitere vandforbruget i produktionen. Dette giver mulighed for at opdage eventuelle lækager, der forårsager øget vandforbrug.

Der føres journal med forbruget af el, der ofte kontrolleres.

Hvert år udarbejdes der mark- og gødningsplaner for hele bedriften.

Der føres E-kontrol med svineholdet med fokus på at optimere i forhold til foderforbrug og den almene produktion.

Der føres lovpligtig logbog for flydelag i gyllebeholderne.

Kommunens bemærkninger og vurdering

I henhold til BREF (2003) er det BAT at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedurer for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge gødskning af markerne korrekt samt at have nødfremgangsmåde ved evt. uheld.

Vilkår for egenkontrol understøtter primært andre stillede vilkår i godkendelsen.

Vilkårene for egenkontrollen skal primært sikre, at der føres logbog med alle relevante parametre af betydning for overholdelse af de forudsætninger, der ligger til grund for godkendelsen, tilsynsmyndighedens kontrol af godkendelsens vilkår samt ejers forpligtelse til løbende at indføre BAT i driften. Egenkontrol og overvågning af miljøparametre og emissioner indgår, som en del af IPPC-direktivets krav til IPPC-pligtige virksomheder.

Favrskov Kommune vurderer, at med baggrund i ansøgers redegørelse samt de stillede vilkår, lever ansøger op til niveauet for BAT.

4.9 Driftsforstyrrelser eller uheld

Miljøteknisk redegørelse

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: ventilationsvigt, forkerte foderblandinger og uheld ved gyllebeholderne.

Der etableres alarm på ventilationsanlægget, således at der etableres nødventilation i forbindelse med driftsstop. Indlægssedler checkes ved levering af foder, og der etableres alarm ved driftsstop på foderanlægget.

For at minimere gener af og forurening ved uheld udskiftes forkert foder så snart der er kendskab til fejlleverance. Ventilations og foderanlægget tilses umiddelbart efter, at alarm for driftsstop er modtaget.

Kommunens bemærkninger og vurdering

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn.

Det vurderes, at den anvendte kranpumpe på vogn med returløb er tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning. Udkørsel af al husdyrgødning sker ved maskinstation, der anvender en mobil pumpe.

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier, opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb. Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof med mere, skal stederne være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr. Al markarbejde udføres med egne maskiner bortset fra gyllekørsel, men al maskinvask foregår i marken. Der er stillet vilkår om, at der ikke må ske vask af maskiner eller håndtering af sprøjtemidler på selve ejendommen.

Det vurderes, at driften med de stillede vilkår lever op til BAT, samt at de stillede vilkår vil være tilstrækkelige til at sikre jord imod spild med mere.

Beredskabsplan

Udover at være BAT er det Favrskov Kommunes opfattelse, at den udarbejdede beredskabsplan vil være til stor hjælp for ansøger, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som for eksempel oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

Det giver ansøger en mulighed for at gennemgå sin bedrift og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Planen skal ikke kun omfatte de uheld, der kan ske på selve ejendommen, men skal ligeledes omfatte f.eks. beredskab i forbindelse med transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Planen skal gennemgås med de ansatte mindst én gang hvert år, og planen skal gennemgås med nyansatte når de tiltræder.

Der stilles krav om, at beredskabsplanen skal være let tilgængelig og synlig.

Ved evt. anvendelse af udenlandsk arbejdskraft er der desuden stillet vilkår om, at beredskabsplanen og vilkårene for denne godkendelse skal oversættes til et sprog, der er let at forstå for den ansatte.

4.10 Husdyrbrugets ophør

Ved ophør af driften på ejendommen skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og uhygiejniske forhold for at bringe stedet tilbage til en miljømæssigt tilfredsstillende tilstand.

- Gyllekanaler, fortanke og gylletanke skal tømmes og rengøres for rester af husdyrgødning. Husdyrgødning og rengøringsvand skal udsprede på markerne i overensstemmelse med Plantedirektoratets regler.
- Alle oplag af diesel og kemikalier skal tømmes og bortskaffes efter gældende affaldsregulativer for Favrskov Kommune.
- Alt animalsk affald skal afhentes til destruktions efter gældende regler.
- Al olie- og kemikalieaffald, medicinrester samt fast affald skal bortskaffes efter gældende affaldsregulativer for Favrskov Kommune.

5. Gødningsproduktion og – håndtering

5.1 Gødningstyper og mængder Miljøteknisk redegørelse

Udbringningsarealer

Udbringningsarealerne for husdyrgødning i ansøgt drift ses i bilag 4. Der er 225 ha ejede arealer. Derudover er der indgået gylleaftaler på 13,8 ha.

I de nedenstående tabeller angives en oversigt over mængden af gylle, der produceres og afsættes årligt i nudrift og i den ansøgte produktion.

Nudrift

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Produceret slagtesvinegylle	16.245,54	3.890,77	185,1
Total til udbringning	16.245,54	3.890,77	185,1

Ansøgt drift

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Produceret slagtesvinegylle	25.174,71	5.783,65	314,07
Modtaget og Afsat ved gylleaftale, Møgelbyvej 24,	1.546,89	355,30	19,3
Total til udbringning	25.174,7	5.783,6	314,07

Fast gødning og dybstrøelse

Der udbringes ingen fast gødning eller dybstrøelse på arealerne.

Afgasset gylle

Der er en aftale med Thorsø Biogas, så det er muligt at afsætte gylle og modtage afgasset gylle. Der må til enhver tid kun udbringes i alt 25.174,7 kg kvælstof og 5.783 kg fosfor på egne og forpagtede arealer. Hvis der modtages afgasset gylle, er der stillet vilkår om, at der skal anvendes den til enhver tid gældende udnyttelsesprocent for svinegylle (75 % i 2012) også for den afgassede gylle.

Anden organisk gødning

Der anvendes ikke anden organisk gødning på bedriften, som f. eks. spildevandsslam eller andet affald.

Dyretryk:

Dyretrykket i nudrift er 0,8 DE/ha, mens dyretrykket i ansøgt drift er 1,4 DE/ha. Der udbringes husdyrgødning svarende til 314,07 DE på ejendommens arealer. Gyllen på Møgelbyvej 85 har et indhold af kvælstof på 80 kg per dyreenhed. Det lave kvælstofindhold skyldes fodertilpasningen med hensyn til foderenheder pr kg tilvækst.

5.2 Flydende husdyrgødning

Opbevaringskapacitet

Der produceres årligt ca. 5.475 tons gylle fra svin inkl. drikkevandsspild og vaskevand, der ledes til gyllebeholder. I nudrift er produktionen 3.601 tons.

I nedenstående tabel findes en oversigt over kapaciteten af de forskellige gylletanke. Der er plads til i alt 6.140 m³.

Opbevaringsanlæg	Beholder Nr.	Byggeår	Kapacitet (m ³)	Over-Dækning	Pumpe-system
Gylletank I	10	1989	1.160	Flydelag	Ingen fast pumpe monteret
Gylletank II	11	1994	1.980	Flydelag	Ingen fast pumpe monteret
Gylletank III Ny	13	2013	3.000	Fast overdækning	Ingen fast pumpe monteret
I alt			6.140		

Herudover er der opbevaringskapacitet på 340 m³ i kanaler og 20 m³ i fortank. Den samlede opbevaringskapacitet er derfor 6.500 m³, hvilket svarer til 13,5 mdr.

Påfyldning af gylle

Den nye beholder forsynes ikke med fast pumpeanlæg. I stedet vil gyllen blive suget op af en gyllevogn, som har returløb, hvorved spild undgås ved overpumpning. Der vil foreligge en beredskabsplan, der beskriver hvilke handlinger, der skal sættes i gang ved udslip af gylle.

Placering

Gyllebeholdernes placering fremgår af oversigtstegningen i bilag 2.

Overdækning

Der er ikke fast overdækning på de to eksisterende gylletanke. Der føres i stedet lovpligtig logbog for flydelag i gyllebeholdere. Den nye gyllebeholder ligger mindre end 300 meter fra nærmeste nabo, og der etableres fast overdækning på denne.

Beholderkontrol

Der udføres 10 års beholderkontrol af godkendt firma.

Udbringningsteknik

Der foretages nedfældning på al sortjord og alle græsmarker. Ellers foregår udbringningen med slæbeslanget.

Gylleudslusning

Der bliver sluset gylle ud på Møgelbyvej 85 efter behov - ca. hver/hver anden uge.

Bemærkninger og vurdering

Opbevaringskapacitet

Kommunen vurderer, at den beregnede opbevaringskapacitet er tilstrækkelig til at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens krav.

Påfyldning af gylle

Der stilles vilkår om, at der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af gylle undgås.

Placering

Gyllebeholderne ligger på et terræn, der skråner ned mod Gelbæk, der ligger ca. 350 meter øst for ejendommen.

Der er risiko for, at gylle løber ned til Gelbæk ved et eventuelt gylleuheld. Der er derfor stillet vilkår om, at det sikres, at lavningen umiddelbart øst for gyllebeholderen kan indeholde indholdet af den største gyllebeholder (se afsnit 7.3).

Desuden vil vilkårene vedrørende ikke-faste pumpeanlæg samt beredskabsplan også medvirke til at forebygge utilsigtet forurening af det nærliggende vandløb.

6. Forurening og gener fra husdyrbruget

6.1 Lugt

Miljøteknisk redegørelse

Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver type.

Områdetype	Lovens krav: minimum afstand (m) - Geneafstanden	Aktuelle afstande (m)
Byzone / Sommerhusområde	628	2800
Samlet bebyggelse	474	1200
Enkelt bolig	221	295

Lugtgenerafstandene er beregnet for fuld besætning. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Rampes Møllevej 75. Nærmeste samlede bebyggelse er Svenstrup (ca. 1,2 km) og nærmeste byzone er Hammel by (ca. 2,8 km).

Konsekvensområdet for ejendommens lugtafgivelse er beregnet til 783 meter. Konsekvensområdet er defineret ved at være det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Som det ses af tabellen ovenfor, overholder den ansøgte produktion lovens minimumskrav til lugtgenerafstande til de forskellige typer af beboelser i området.

Der er stillet krav om drift af det etablerede overbrusningsanlæg. Det vurderes, at en god drift og styring af overbrusning af gødearealer, udover at køle svinene, kan medvirke til at kontrollere dyrenes gødeadfærd og dermed medvirke til at sikre, at husdyrgødningen hurtigt føres fra stald til lager. Herved mindskes både lugtgener og ammoniaktab, og muligheden for udklækning af fluelarver reduceres. Endvidere kan overbrusningsanlæg have en positiv effekt på mængden af støv i stalden.

Håndtering af gødning uden for staldanlægget, herunder udslusning til opbevaringsanlæg, omrøring og overpumpning til gyllevogn, kan også give anledning til lugt.

Såfremt der opstår lugtgener fra anlægget, som tilsynsmyndigheden anser som væsentlige, kan tilsynsmyndigheden forlange, at der skal foretages en nærmere lugtundersøgelse af anlægget herunder gennemgang af ventilationsanlægget for fejl, eller hvad tilsynsmyndigheden ud fra en konkret vurdering finder relevant for det pågældende anlæg. Lugtundersøgelser kan maksimalt kræves en gang pr år. Ejeren af anlægget afholder selv omkostningerne til dokumentation, undersøgelse og målinger.

Kumulativ effekt

Oplysningerne om kumulation bruges i lugtberegningen, såfremt der indenfor en afstand af 100 m fra enkeltbeboelse eller indenfor 300 meter fra samlet bebyggelse/byzone ligger andre husdyrbrug over 75 DE.

Det er blevet oplyst, at der ikke er andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter i forhold til samlet bebyggelse og byzone. Der er derfor ikke regnet med kumulation.

Favrskov Kommune kan konstatere, at de fastsatte genekriterier for lugt er overholdt, da ejendommen ligger langt fra andre beboelser. Det vurderes derfor, at projektet kan gennemføres uden at være til væsentlig gene for omboende.

6.2 Fluer og skadedyr

Miljøteknisk redegørelse

Fluer

Ejendommen er tilmeldt en ordning med skadedyrsbekæmpelse. Bekæmpelsen sker ved, at der i gyllen etableres en bestand af rovfluer for at undgå gyllefluer.

Rotter

Hedegård Service står for rottebekæmpelse på ejendommen.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Fluer

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer, selvom disse ligger langt væk. Gyllekanaler og strøelse er gode udklækningssteder for fluer, så en særskilt bekæmpelse vil ofte være nødvendig.

Der er derfor stillet vilkår om, at bekæmpelse af fluer skal ske efter de retningslinjer, der anbefales af Skadedyrlaboratoriet. Disse opdateres løbende, og det er ejers ansvar at holde sig ajour med de opdaterede henvisninger. Retningslinjerne kan ses på www.dpil.dk: "Retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr".

Rotter

Enhver, der opdager rotter, har pligt til at anmelde det til kommunen. Det gælder for både private og virksomheder.

Tilhold af rotter forebygges ved at rydde op udendørs, så der ikke er mulighed for at bygge rede. Desuden skal man sørge for, at der ikke er adgang til madrester, korn og opbevaret frugt m.v. Skadedyrlaboratoriet giver oplysning om alle former for skadedyr – herunder også rotter.

Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares efter Fødevarestyrelsens regler – dvs. under kadaverkappe eller lignende og placeres et egnet sted, således at der i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for ådselædende dyr.

Det vurderes, at ejendommen overholder gældende regler og anvisninger for skadedyr.

6.3 Støj fra anlæg og maskiner

Miljøteknisk redegørelse

Støj kan forekomme fra ventilationsanlæg, af- og pålæsning af grise, forarbejdning og indtransport af foder, kørsel med landbrugsmaskiner, og øvrig transport til og fra ejendommen. Ved så- og høsttid vil aktivitetsniveauet med hensyn til transporter og forekomsten af støv og støj følgelig være højere end den øvrige del af året. Til daglig vil der være begrænset støj fra foderanlæg, motoriserede køretøjer og transporter. Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimerne.

Ejendommens stalde er ventileret med undertryksventilation, kombidiffus ventilation og diffus ventilation. Driftstiden for ventilationen er 24 timer hele året. Ventilationsstøj må således forventes hele døgnet.

I maskinhuset (bygning 3) er der en kompressor, se placering på bilag 3 (J), der anvendes i tidsrummet fra kl. 5.00 til kl. 23.00.

Der er ikke foretaget specifikke støj- eller vibrationsdæmpende foranstaltninger.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det vurderes, at svinebruget skal overholde støjgrænserne for Type 3 "Blandet bolig og Erhverv" i støjvejledningen nr. 5/1984⁷, hvorfor der er stillet vilkår om dette. Støjgrænserne forventes overholdt, da afstanden til naboer er forholdsvis stor.

Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere støjgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne.

Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt.

Dokumentationen skal ske i form af målinger udført af et akkrediteret firma og/eller beregninger foretaget i en periode, hvor bedriftens støj under normale omstændigheder er maksimal. Målingerne skal udføres i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger herom.

Støjmåling kan maksimalt kræves en gang årligt.

---

⁷Ekstern støj fra virksomheder, Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 4 fra november 1984.

6.4 Transport

Miljøteknisk redegørelse

Til og frakørsel fra ejendommen

Kørsel til og fra ejendommen sker primært fra Møgelbyvej. Tung transport til og fra ejendommen kan ske fra tidlig morgen til sen aften. Der tilstræbes dog, at det sker i tidsrummet 4.00 til 20.00.

Den øgede transport skyldes alene transport af en større mængde gylle, der skal transporteres til udbringingsarealerne. Udbringning sker om foråret og om efteråret og belaster ikke jævnt hen over året.

Intern transport er sæsonbetonet og afhængig af arbejdsgangen i marken. Det drejer sig især om transport med gylle og kørsel i forbindelse med markoperationer og høst.

Transportruter for husdyrgødning

Efter udvidelsen sker den største stigning i antallet af kørsler på offentlig vej i forbindelse med transport af gylle.

Trafikken vil passere enkelte naboer, som der skal tages hensyn til. Transporterne sker fortrinsvis indenfor normal arbejdstid.

Kort med ruter for gylletransporter fremgår af bilag 6.

Antallet af transporter

Nedenstående tabel viser skønnede antal transporter.

Transporttype	Tidsrum	Antal læs pr. år	
		Nudrift	Ansøgt
Levende dyr til ejendommen	Dagtimer	52	52
Levende dyr fra ejendommen	Dagtimer	52	52
Døde dyr	Dagtimer	52	52
Foder	Dagtimer	52	52
Brændstof	Dagtimer	10	10
Husdyrgødning	Dagtimer	145	219
I alt pr. år		363	437

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bedriften ligger hensigtsmæssighed i forhold til til- og frakørselsforhold, og transporter til og fra marker sker udenfor landsbyer samt med kun få beboelser langs vejen.

For at mindske gener fra transport henstilles det, at transport skal foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter men skal forsøges begrænset.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

Det ansøgte vil betyde en forøgelse af forbruget af foder med videre og en øget transport til og fra ejendommen. Forøgelsen af antallet af transporter er efter Kommunens opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende.

6.5 Støv

Miljøteknisk redegørelse

Der vil komme støv fra staldventilationen og transport til og fra ejendommen. Desuden vil der forekomme støv fra foderblandeanlæg.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, idet al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Alle aktiviteter på bedriften, herunder også levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

I forbindelse med råvareleverancer og fremstilling af foder kan der opstå støvgener. Støvpartiklerne vil, grundet deres størrelse, være koncentreret i og omkring ejendommens foderlade og blanderum. Der vil således ikke være støvgener hos nærmeste nabo ca. 300 m fra produktionen.

Støvgener i forbindelse med transporter på grusvej forventes ikke væsentligt ændret i forhold til den nuværende drift. Støvgener i forbindelse med opbevaring og tørring af korn på ejendommen, vil være meget begrænset, da der er relativt langt til den nærmeste nabo.

6.6 Lys

Miljøteknisk redegørelse

Lyset i staldene er tændt efter behov i forbindelse med fodring. Derudover er belysningen tændt i forbindelse med arbejde i stalden, og i vintermånederne er lyset desuden tændt i et omfang, så kravene til dyrevelfærd er overholdt (8 timer i døgnet med mindst 40 LUX). Der er installeret et timerindstillet styringssystem. Forholdene er uændrede før og efter udvidelsen.

Kommunens bemærkninger og vurdering

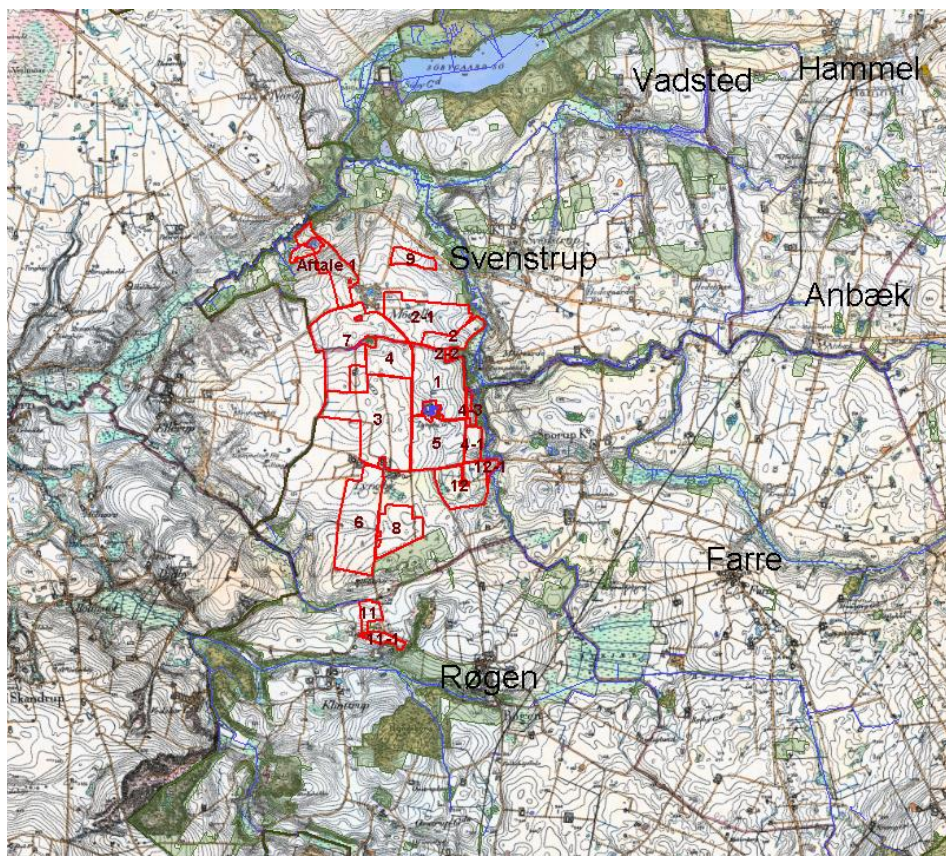
På bedriften er der kun meget lidt natbelysning, hvilket ikke forventes at give væsentlige problemer.

7. Bedriftens påvirkning af natur og miljø

7.1 Oversigt over bedriftens udbringningsarealer

Geografisk beliggenhed

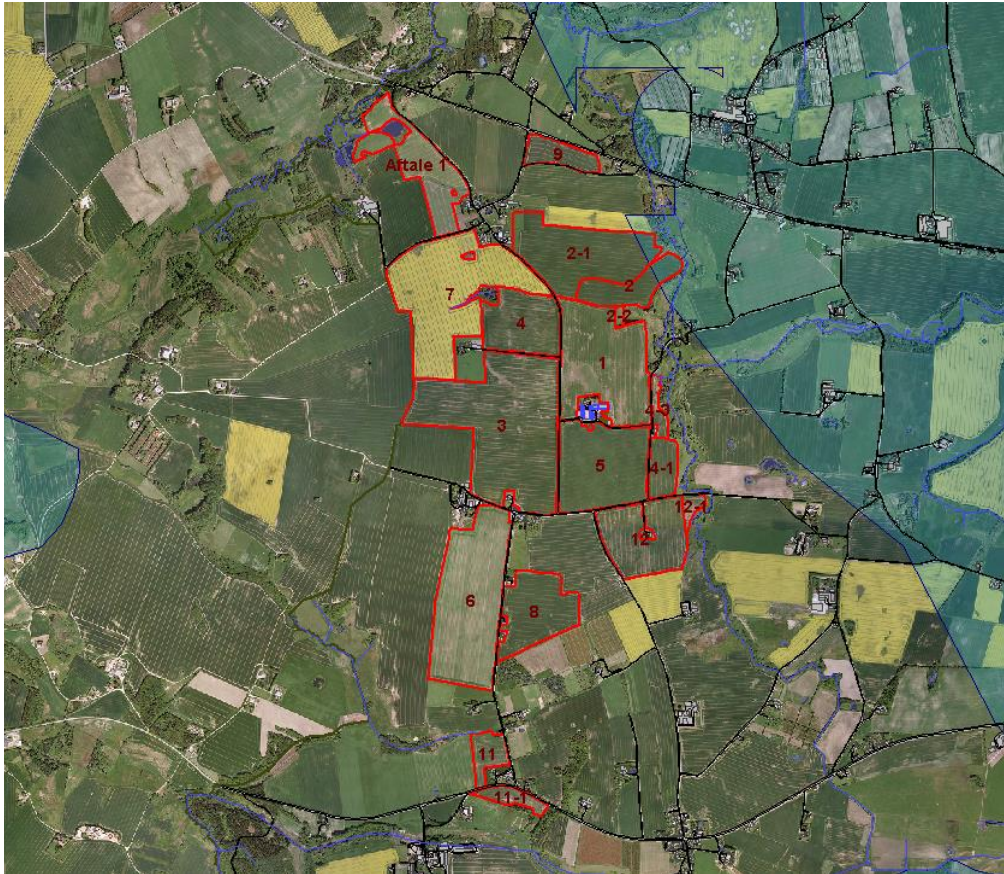
Der hører 225 ha udbringningsareal til bedriften. Udbringningsarealernes er beliggende i den vestlige del af Favrskov Kommune, der grænser op til Silkeborg Kommune (se kort nedenfor). Arealerne ligger forholdsvis samlet om anlægget. Der udbringes 314,07 dyreenheder på de ejede arealer. Desuden modtages og udbringes der 19,3 dyreenheder på 14 ha aftaleareal. Aftalearealet er ejet af Erling Hasager, Møgelbyvej 24, 8450 Hammel.

Geografisk beliggenhed. Udbringningsarealerne er markeret med rødt.

Nitratfølsomme indvindingsområder

To marker (Mark 2 og 2-1) ligger delvist i nitratfølsomt indvindingsområde (se nedenfor). Det drejer sig om 26,9 ha i alt.

Placering af nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). NFI-områder er markeret med blå.

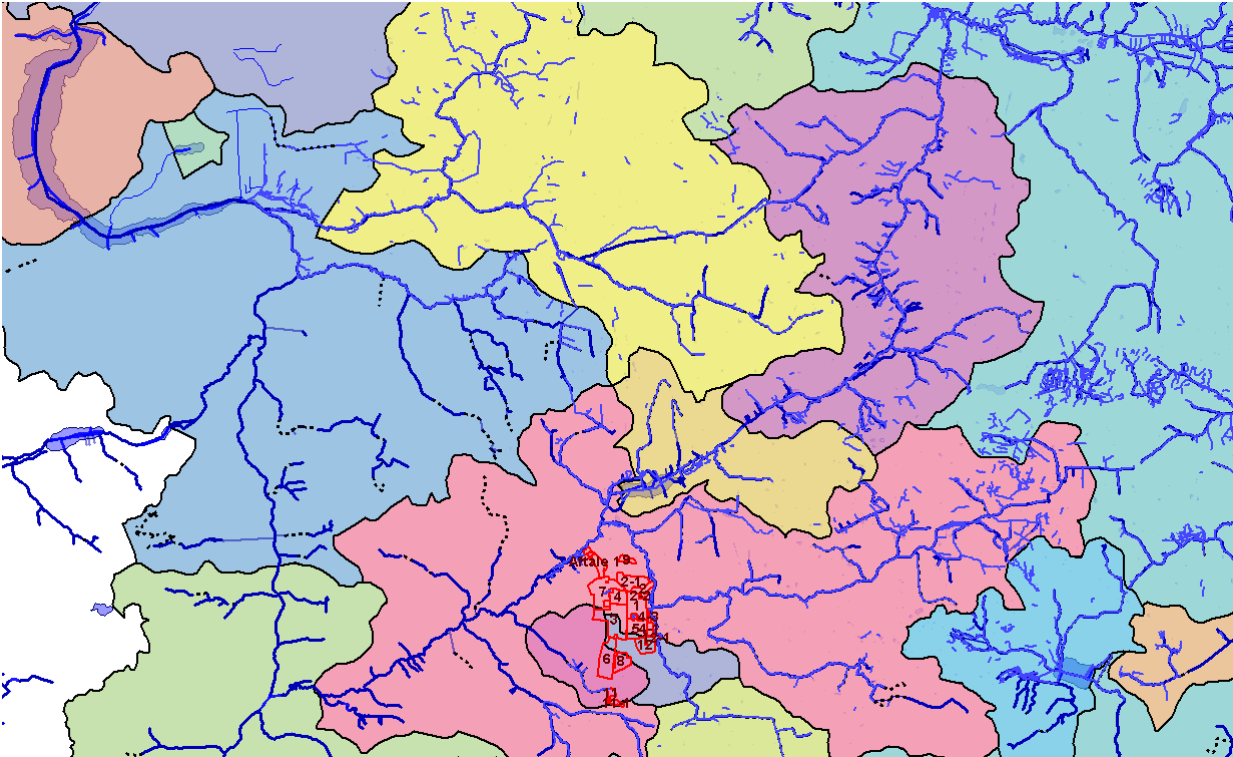
Afstrømning

Udbringningsarealerne afvander til Randers Fjord via Gjern Å, Gudenåen og Tange Sø. Arealerne afvander via vandløbene Gelbæk og Ellerup Bæk til Gjern Å (se nedenfor).

Alle udbringningsarealer er drænedede.

Aftalearealet "Aftale 1" ligger ikke i fosforklasse, nitratklasse eller nitratfølsomt indvindingsområde. Derfor er der ikke krav om en § 16 miljøgodkendelse af arealet.

Afstrømningen fra udbringningsarealerne sker via følgende vandløb til Gjern Å: 1) via nordlige del af Gelbæk/direkte til Gjern Å (ID 1150, lyserød), 2) via sydlige del af Gelbæk (ID 1188, lysviolet), 3) via Ellerup Bæk (ID 1186, lys rødviolet).

7.2 Grundvand

Miljøteknisk redegørelse

Ejendommen forsynes fra Svenstrup Vandværk. Der har tidligere været en boring på ejendommens gårdsplads, der blev sløjfet, da ejendommen blev koblet på Svenstrup Vandværk. Der er ingen tilladelse til markvanding.

Ansøger har valgt S2 og S4 sædskifter, og der er i ansøgningen regnet med 6 % ekstra efterafgrøder. Ifølge ansøgningen er der ingen merbelastning i forhold til nudriften. For ansøgt drift er der en udvaskning på 58 mg nitrat/l fra alle arealer i nitratfølsomme indvindingsområder.

Drikkevandsinteresser og nitratsårbarhed

Udbringningsarealerne, mark 2 og 2-1 ligger delvis i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og i nitratfølsomt indvindingsområde (NFI), jævnfør nyeste viden. De øvrige udbringningsarealer ligger i område med drikkevandsinteresser (OD).

Mark 2 og 2-1 ligger i OSD i indsatsområde Hammel. Her er kortlægningen først ved at blive påbegyndt. Der er således ingen vedtaget indsatsplan til beskyttelse af drikkevandet her.

Boringer

Nærmeste almene vandværk er Svenstrup Vandværk, hvis boringer ligger ca. 500 m fra nærmeste mark, og hvor indvindingsoplandet strækker sig mod sydøst. Der er ingen ikke-almene vandværksboringer på eller nær udbringningsarealerne.

Der er ikke registreret andre borer eller brønde på udbringningsarealerne eller ved anlægget. Der ligger en række enkeltindvindere i området, men deres borer ligger ikke problematisk i forholdt til ansøgningen.

Kommunes bemærkninger og vurderinger

Marker i OSD

For de to marker, der delvis ligger i område med særlige drikkevandsinteresser, skal der i særlig grad tages hensyn til beskyttelsen af grundvandet, idet det er fra disse områder, at fremtidens drikkevandsforsyning skal sikres. Her beskrives der i særlige indsatsplaner, hvordan det skal ske. Der er på nuværende tidspunkt ikke udarbejdet en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i området. Indsatsplanen forventes vedtaget inden 2018 og vil på det tidspunkt fastsætte målsætning for udvaskning af nitrat til grundvandet og rammer for miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. Ved en efterfølgende revurdering af miljøgodkendelsen vil indsatsplanen kunne indeholde mål og retningslinjer, som skal iagttages. På nuværende tidspunkt vurderes det alene, om nitratudvaskningen giver anledning til yderligere påvirkning af grundvandets tilstand i forhold til nitrat.

Markerne 2 og 2-1 ligger delvis i nitratfølsomt område og påvirker samme grundvandsmagasin. Da den gennemsnitlige nitratudvaskning fra arealerne i henhold til beregninger fra ansøgningsystemet er uændret på 58 mg nitrat pr. liter både i nudrift og ansøgt drift, vurderes projektet ikke at give anledning til en yderligere påvirkning af nitrat til grundvandsressourcen i området.

Udvaskningen i det ansøgte projekt er over 50 mg nitrat/l, som er kvalitetskravene for grundvand. Hvorvidt den samlede udvaskning i hele området er kritisk i forhold til kvalitetskravet vurderes i forbindelse med indsatsplanlægningen. Foreløbig vurderes, at det ansøgte projekt i sig selv ikke giver anledning til en yderligere påvirkning af grundvandets tilstand i forhold til nitrat i området, hvor udbringningsarealerne er placeret.

Marker i OD

For de marker, der ligger i område med drikkevandsinteresser, skal der tages hensyn til drikkevandsboringer. Særligt, hvor de er placeret i nitratfølsomt indvindingsområde.

Det generelle krav til nitratudvaskningen er, at den ikke må øges i de nitratfølsomme områder. Da ingen af udbringningsarealerne i OD ligger i nitratfølsomt område, vurderes det generelle krav at være opfyldt.

Boringer

Udbringningsarealerne ligger så langt fra og udenfor indvindingsoplande til almene vandværker, at der ikke vurderes at være en påvirkning herpå. Der vurderes endvidere ikke at være nogen påvirkning fra anlæg eller arealer på andre indvindingsboringer.

7.3 Vandløb og søer

Miljøteknisk redegørelse

Vandløbsnære arealer

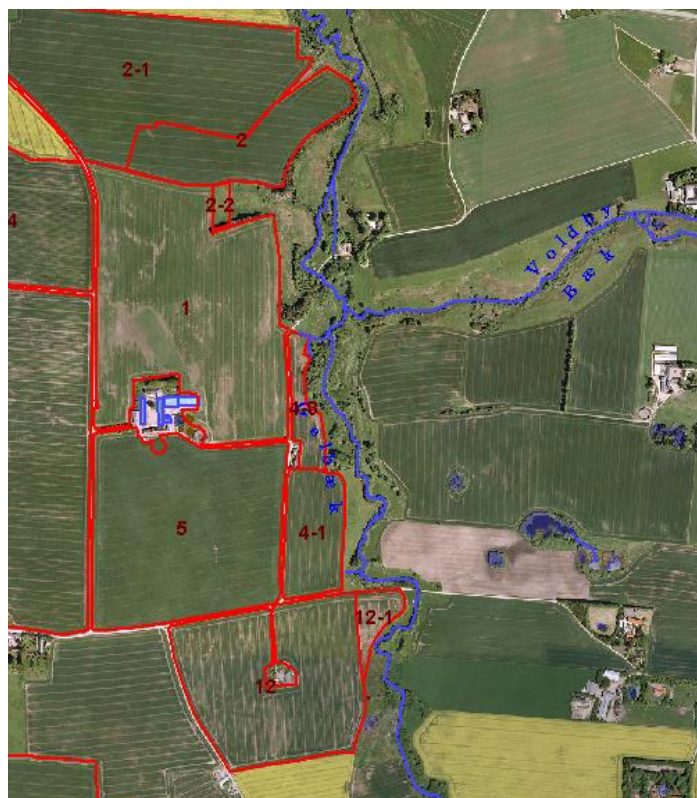
Fleere af arealerne ligger helt nært vandløb, der løber ud i Gjern Å:

- C-målsat tilløb til Gjern Å, grænsende op til aftalearealet "Aftale 1",
- Gelbæk, A-målsat, grænsende op til især udbringningsareal 2-1 og 2. Voldby Bæk løber her til Gelbækken.

- Ellerup Bæk, der løber til Gjern Å.

Aftalearealet "Aftale 1", der afvander til Gjern Å.

Arealer, der grænser op til Gelbæk.

Arealer, der grænser op til Ellerup Bæk

Skrånende Arealer

De dele af markerne 2, 2-1, der ligger længst ned mod Gelbæk har hældninger større end 12 grader. Hele markerne 2-2 har en hældning på større end 12 grader. Det meste af markerne 4-3 skråner også over 12 grader ned mod Gelbæk. Et område på "Aftale 1", har hældning ned mod Gjærn Å, der er større end 6 grader.

Våde naturtyper

Det skal desuden bemærkes, at der langs med Gjærn Å i Habitatområde nr. 45 findes følgende internationale våde naturtyper, som er følsomme over for næringsstofholdigt vand:

- (7230) Riggær
- (7140) Hængesæk og andre kærsumfund dannet af flydende vand, og
- (4010) Våde dværgbusksamfund med klokkelilyng,

Da terrænet skråner fra gyllebeholderne og ned mod Gelbæk, kan der være risiko for, at der ved et eventuelt gylleuheld kan ske forurening af Gelbæk. Ansøger har dog beregnet, at en lavning øst for gyllebeholderne kan indeholde mængden af det overjordiske indhold af den største gyllebeholder

Ansøgers beregning af gyllemængde i lavningen:

120 meter lang x 35 meter bred x 0,5 m høj = 2.100 m³

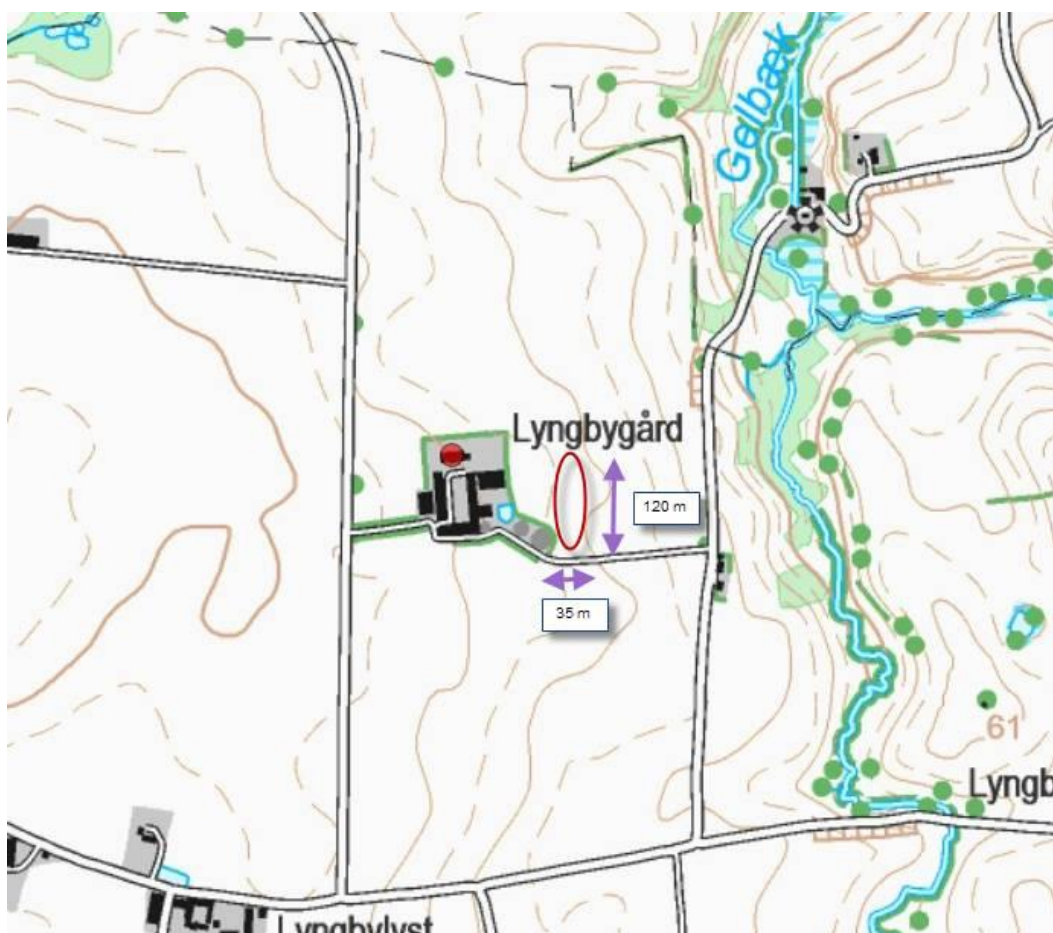
Gyllemængde over jorden i gyllebeholder:

4,5 m høj beholder, 2,4 m over jorden, diameter 27,97 m (indvendig mål)

Beregning af volumen (V) over jorden:

$$V = 3,14 * 13,985^2 * 2,4 \text{ m} = 1.474 \text{ m}^3$$

Derudover etablerer ansøger en mindre forhøjning på ca. 20 cm hen mod vejen, så det ikke er muligt, at gyllen kan løbe ned ad vejen ved et eventuelt gylleudslip.

Placering af lavning/terrænændring markeret med rød streg.

Søer

- Id 2039 B-målsat og § 3 beskyttet vandhul grænsende op til aftale 1
- Id 2037 B-målsat og § 3 beskyttet vandhul grænsende op til aftale 1
- Id 201 B-målsat og § 3 beskyttet vandhul grænsende op til 12-1
- Id 138 B-målsat og § 3 beskyttet vandhul grænsende op til 3
- Id 215 B-målsat og § 3 beskyttet vandhul beliggende i udbringningsareal 7
- Id 214 B-målsat og § 3 beskyttet vandhul beliggende i udbringningsareal 7
- Id 2727 B-målsat og § 3 beskyttet vandhul beliggende tæt ved gyllebeholder og udbringningsareal 1

Ingen af vandhullerne er beliggende på skrånede terræn.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Vandløb

Bedriftens staldanlæg og gyllebeholdere og en del af ejendommens udbringningsarealer ligger tæt på og afvander til Gelbæk, som er en del af Gjern Å vandløbssystem. Gelbæk er A-målsat på strækningen fra Lyngby Bro og til udløbet i Gjern Å, med krav til mindst faunaklasse 5 og en forureningsgrad på max. II.

Tab af udbragt husdyrgødning til vandløb og søer under kraftige regnskyl vurderes særligt at kunne udgøre en risiko på vandløbsnære arealer bestående af fed lerjord eller fra stærkt skrånede arealer.

Terrænet skråner markant mod øst fra gyllebeholderne ned mod Rampes Møllevvej og Gelbæk. Et evt. uheld med gylle vil bevirke, at gylle meget hurtigt vil løbe ned mod Gelbæk. Korteste afstand fra de stærkt skrånede steder til Gelbæk er dog målt til ca. 30 meter.

Et område på aftalearealet "Aftale 1" hælder mere end 6 grader ned mod Gjern Å. Der er dog længere end 20 meter fra området til åen, og der stilles derfor ikke vilkår om yderligere beskyttelse.

For at beskytte mod afstrømning til naturarealer med høj naturtilstand og kort afstand til vandløb (Gelbæk) stilles vilkår om at, køreretning ved jordbearbejdning, nedmuldning og nedfældning af gylle skal foretages på langs i en afstand på 50 meter fra de naturbeskyttede områder ved Gelbæk.

Der har været overvejelser over, om der skulle etableres en jordvold omkring den nye gyllebeholder og de to eksisterende gyllebeholdere for at forhindre, at der ved et eventuelt gylleuheld løber gylle ned til Gelbæk. Jordtypen omkring gyllebeholderne er fed lerjord. Da terrænet ikke er plant, er der risiko for, at regnvand med videre vil løbe ned mod en ny jordvold og ophobes, da jorden er meget uigennemtrængelig for vand. Dette vil kræve udpumpning med mellemrum og er ikke miljømæssigt hensigtsmæssig. Der er derfor foreslået en anden løsning, idet der er en naturlig udjævning af terrænet på strækningen ned mod bækken. Det vurderes, at gyllen vil samles på dette sted ved et eventuelt uheld, og at det vil kunne indeholde det overjordiske volumen af den største gyllebeholder (se ovenfor).

Der er stillet vilkår om, at ansøger sikrer at lavningen øst for gyllebeholderne kan rumme indholdet af det overjordiske volumen (ca. 1.500 m³) af den største gyllebeholder, så gyllen ved et eventuelt uheld ikke kan løbe til Gelbæk eller nærliggende dræn, se figur side 45. Hvis det er nødvendigt, skal der foretages en terrænændring. Inden etablering skal det undersøges, om der ligger dræn indenfor området. Hvis der findes dræn, skal de aflukkes, så der ikke er risiko for afløb til Gelbæk via dem.

Vilkåret er stillet for at beskytte dyrelivet i den nærliggende Gelbæk (bl.a. med den rødlistede smerling), samt det nedstrømsliggende habitatområde nr. 45 med tilknyttet dyreliv og bilag IV-arter (habitatdirektiv arter) mod en eventuel gylleforurening.

På den nævnte strækning af Gelbæk har kommunen ved seneste vandløbsundersøgelser i 2002 og 2003 vurderet, at målsætningen var opfyldt. I basisanalysen til forslag til vandplanerne fremgår det, at Gelbæk med sikkerhed opfylder målsætningen nu og i 2015. Dette gælder også resten af forløbet af Gelbæk til udløbet i Gjern Å.

På dette grundlag vurderes det, at udvidelsen ikke vil være i modstrid med vandløbsmålsætningen.

Søer

Alle vandhuller i og langs udbringningsarealer bliver ifølge lov om randzoner omfattet af 10 meters dyrkningsfrie bræmmer fra 1. september 2012.

Hældningen overskrider ikke 6 grader med hensyn til de udbringningsarealer, som grænser op til vandhullerne. Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til udbringning omkring vandhullerne.

Kommunen forudsætter, at vandløbslovens bestemmelser om 2 meter dyrkningsfrie bræmmer til naturlige og højt målsatte vandløb overholdes, samt at Lov om randzoner med ikrafttrædelse den 1. september 2012 efterfølgende indarbejdes, og kommunen vurderer, at der ikke er behov for yderligere beskyttelse af vandløbene og søerne.

7.4 Fjord og Hav

Miljøteknisk redegørelse

Randers Fjord

Bedriftens udbringningsarealer udgør i alt 225 ha. Alle udbringningsarealerne i det ansøgte projekt afvander til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 14, *Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord*. Afvandingen fra arealerne sker via deloplandet Randers Fjord, fra Randers til Møllerup, som udgør en stor del af hovedvandopland nr. 1.5 Randers Fjord.

Randers Fjord er kendetegnet ved at være en meget sårbar recipient overfor tilførsel af både fosfor og kvælstof.

Ifølge såvel basisanalysen som Miljøministeriets forslag til vandplan for 1.5 Randers Fjord er miljømålslovens miljømål "god økologisk tilstand" ikke opfyldt i området. Dette skyldes især udvaskningen af kvælstof og fosfor fra landbruget i oplandet.

Randers Fjord samlede opland er ca 325.000 hektar. Landbrugsjorden udgør cirka 71 % af oplandet, hvilket er 8 % mere end landsgennemsnittet. For kvælstof udgør landbrugsbidraget alene 66 % af det samlede bidrag fra det åbne land. For fosfor udgør det samlede bidrag fra det åbne land 77 % (fosfor fra landbrug, spredt bebyggelse med videre).

Enhver øget udledning af kvælstof til recipienten vil forringe mulighederne for at opnå målsætningen om "god økologisk tilstand".

Kystopland	Tons N	Tons P
Randers Fjord	3.352,5	99,32

Den gennemsnitlige totale udvaskning af kvælstof og fosfor til Randers Fjord fremgår af forslaget til Vandplan for hovedvandopland 1.5 Randers Fjord.

Tange Sø

Alle udbringningsarealer afvander til Tange Sø via Gjern Å. Ingen af arealerne ligger indenfor selve oplandet til Tange Sø.

Oplandet til selve Tange Sø udgør i alt 170.322 hektar.

Ifølge såvel basisanalysen som Miljøministeriets forslag til vandplan for 1.5 Randers Fjord, at miljømålslovens "god økologisk tilstand" ikke er opfyldt for Tange Sø. Dette skyldes blandt andet ekstern belastning med fosfor til søen fra diffuse kilder som for eksempel landbrug, men også intern belastning med fosfor, spildevand fra spredt bebyggelse, spildevand fra fælles kloak, regnvandsbetingede udløb til søen samt miljøfremmede stoffer.

Da Tange Sø samtidig er udpeget som badevand, skal vandkvaliteten kunne leve op til badevandsdirektivets bestemmelser om tilfredsstillende kvalitet.

En manglende forebyggelse af fosfortab til søen vil forringe mulighederne for at opnå målsætningen om "god økologisk tilstand".

Kystopland	Tons P
Tange Sø	36.870 kg P

Fosfortab til Tange Sø fremgår af forslaget til Vandplan for hovedopland 1.5 Randers Fjord.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Kvælstof

Det generelle beskyttelsesniveau

Den del af Favrskov Kommune, der afvander til Randers Fjord er indplaceret i nitratklasse 0 (kvælstofreduktionspotentiale 76 % – 100 %). Intervallet er baseret på gennemsnittet for større oplande.

Det generelle beskyttelsesniveau er overholdt, idet kvælstofudvaskningen i ansøgt drift er beregnet til 53 kg N/ha/år, og den maksimalt tilladte kvælstofudvaskning ved indplacering i nitratklasse 0 er beregnet til 55 kg N/ha/år. Det generelle beskyttelsesniveau er derfor overholdt.

Kvælstofreduktionspotentiale

Noget af det kvælstof, der udvaskes fra rodzonen udvaskes til Randers Fjord. Den faktiske mængde afhænger af kvælstofreduktionen fra mark til fjord.

Kommunen er kendetegnet ved at bestå af mange vandløbsnære arealer, som er placeret nedstrøms søer, der ellers ville have en selvrensende effekt på kvælstof. Det er Favrskov Kommunes faglige vurdering at kvælstofreduktionen fra mark til fjord er lavere i de dele af Favrskov Kommune, der ligger nedstrøms Tange Sø end de arealer, der ligger opstrøms Tange Sø.

Det vurderes samtidig, at et kvælstofreduktionspotentiale på 100 % ikke er realistisk under praktiske forhold på grund af de mange vandløbsnære arealer i kommunen.

Vurderingerne i forholdt til habitatdirektivet nedenfor er derfor foretaget under hensyntagen til forsigtighedsprincippet. Alle udbringningsarealer er placeret opstrøms Tange Sø, og anlægget er indplaceret i nitratklasse 0. Samtidig er der anvendt den laveste kvælstofreduktion (76 %) i intervallet for nitratklasse 0 (76 % - 100 %).

Vandopland Randers Fjord

Randers Fjord er en meget sårbar recipient i forhold til udledning af kvælstof. Øget udledning af kvælstof vurderes at være i strid med miljømålslovens miljømål om "god økologisk tilstand".

Alle arealer ligger opstrøms Tange Sø. Den gennemsnitlige udvaskning fra rodzonen er beregnet til 55 kg N/ha/år i nudrift og 53 kg N/ha/år for ansøgt drift. Dette svarer til et fald på 2 kg N/ha/år. At der ikke sker merbelastning skyldes, at der er valgt 5 % efterafgrøder som virkemiddel.

Habitatdirektivet

Ifølge Habitatdirektivet må projektet ikke i sig selv eller i kumulation med andre planer og programmer være til hinder for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for habitatområdet ved Randers Yderfjord.

Projektet skal med hensyn til kvælstof vurderes på grundlag af forskellen mellem udvaskning i ansøgt drift og udvaskningen i en drift uden brug af husdyrgødning (planteavlsbrug).

Den gennemsnitlige udvaskning af kvælstof fra rodzonen er beregnet til 53 kg N/ha/år for ansøgt drift, og for et tilsvarende planteavlsbrug er den beregnet til 51,3 kg N/ha/år. Merudvaskningen fra husdyrbruget i forhold til ren planteavl udgør således 1,7 kg N/ha/år.

Randers Fjord er en meget sårbar recipient i forhold til kvælstof og udgør samtidig en del af Naturbeskyttelsesområdet nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord. En øget total udledning af kvælstof til vandområdet fra husdyrgødning på over 1 % vil kunne være til skade for habitatområdet og til hinder for opnåelse af gunstig bevaringsstatus af habitatområder, jævnfør DMU.

Kvælstofudvaskning ved brug af husdyrgødning i ansøgt drift er estimeret til at udgøre 0,02 promille af den gennemsnitlige totale kvælstofudledning til Randers Fjord (se skema nedenfor).

Det er derfor Favrskov Kommunes vurdering, at projekter ikke i sig selv er til hinder for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for Naturbeskyttelsesområde nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord 1.5 Randers Fjord i forhold til udvaskning af kvælstof fra udbringingsarealerne.

Beregningerne fremgår af skemaet nedenfor:

Beregningsforudsætninger	Ansøgt drift
Areal til udspreddning i alt (ha)	225
Kvælstofreduktionspotentiale opstrøms Tangs Sø, N-klasse II	76 % - 100 %
Kvælstofudvaskning fra rodzonen, ansøgt drift (kg N/ha/år)	52,6 ¹

Kvælstofudvaskning fra rodzonen, planteavl (kg N/ha/år)	51,3 ²
Kvælstofudvaskning fra rodzonen, husdyrgødning (kg N/ha/år)	1,7
Samlet påvirkning til Natura 2000 område fra husdyrgødning	70
(Kvælstofudvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år)*(Udspretningsareal, ha) * 0,24 = 1,3 kg N/ha/år * 225 ha * 0,24	
Kvælstofudvaskning til Randers Fjord, forslag til Vandplan 2010 – 2015 Randers Fjord, tabel 2.2.8 (kg N/ha/år)	3.352.500
Samlet påvirkning til Natura 2000 området fra husdyrgødning (promille)	0,02
Afskæringskriterium, meget sårbar recipient (miljømål: "god økologisk tilstand") (%)	1,0

1) Beregnet ud fra IT-ansøgningssystemets standardsædskifter for ansøgt drift.

2) Beregnet for et planteavlsbrug efter anvisningerne i Miljøstyrelsens Vejledning (det vil sige ud fra IT-ansøgningssystemets standardsædskifter for planteavl + handelsgødning + 0 % efterafgrøder + ingen tilførsel af husdyrgødning).

Fosfor

Det generelle beskyttelsesniveau

I ansøgt drift tilføres der i gennemsnit 25,7 kg P/ha/år med husdyrgødning til bedriftens arealer, og der fraføres i gennemsnit 20,3 kg P/ha/år med afgrøderne. Arealerne er på baggrund af blandt andet jordtypen i pløjelaget og fosforanalyser indplaceret i fosforklasser (se bilag 1). Fosforoverskuddet beregnes ud fra det aktuelle referencesædskifte (her S2 og S4), den deraf beregnede normoptagelse af fosfor og tilførslen af fosfor fra husdyrgødning.

Det maksimale tilladte fosforoverskud i ansøgt drift er beregnet til 7,6 kg P/ha/år. I ansøgt drift er bedriftens fosforoverskud beregnet til 5,4 kg P/ha/år. Lovens generelle beskyttelsesniveau er dermed overholdt.

Fosforrisikovurdering

Der er foretaget en konkret fosforrisikovurdering af de enkelte arealer ud fra naturgivne forhold og fosforanalyser af jordprøver, som fremgår af bilag 1. Ingen af arealerne, der afvander til Randers Fjord via Tange Sø, vurderes at være særlige risikoarealer, da der er 20-30 meter bræmmer mod vandløb og lave fosforanalysetal.

Det følger af Randzonenloven, at der skal udtages randzoner langs alle vandløb – det vil sige vandløb og grøfter, der er omfattet af vandløbsloven. Udspretningsarealernes størrelse skal rettes til efter de arealreduktioner langs vandløb, søer og lavbundsarealer og vandværksboringer, der følger af fosfor- og kvælstofindsatser i forslag til Vandplan og Grøn Vækst initiativer – herunder for eksempel Randzonenloven og Samleloven for Grøn Vækst. Der er taget højde for Randzonenloven og andre indsatser i vilkår nr. 2.11.2.

Anmeldelse om udskiftning af arealer skal ske indenfor de tidsfrister, der er angivet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 15. Se kapitel 10.2.

Fosfor overskud

Bedriftens fosforoverskud kan i sig selv teoretisk set udgøre en risiko for tab af fosfor til vandmiljøet, idet fosfor, der ophobes i pløjelaget senere hen kan tabes igen ved en fortsat dyrkning af jorden.

Bedriftens gennemsnitlige fosforoverskud er beregnet til 5,4 kg P per ha per år. I løbet af en 20-årig periode forventes projektet at bidrage med en forøgelse i pløjelagets indhold af fosfor med 5,4 %.

Randers fjord

Den maksimale risiko for tab af fosfor fra bedriftens ophobning af fosfor i pløjelaget til Randers Fjord udgør i alt 10,2 kg. Dette svarer til 0,01 % af den samlede fosforudledning til Randers Fjord ud fra den nyeste viden, der fremgår af forslag til Vandplan for hovedvandopland 1.5 Randers Fjord.

Randers Fjord er en meget sårbar recipient i forhold til fosfor og udgør samtidig en del af *Naturbeskyttelsesområde nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord 1.5 Randers Fjord*. En forøgelse af fosfortabet til vandområdet fra husdyrgødning på over 1 % vil kunne være til hinder for opnåelse af gunstig bevaringsstatus af habitatområdet, jævnfør Miljøstyrelsens vejledning.

Bedriftens fosfortab er beregnet til at udgøre 0,01 % af den gennemsnitlige totale fosforudledning til Randers Fjord. En forøgelse af bedriftens fosfortab med 0,01 %, vurderes ikke at udgøre nogen væsentlig risiko for forringelse af tilstanden i Randers Fjord.

Tange Sø

Den maksimale risiko for tab af fosfor fra bedriftens ophobning af fosfor i pløjelaget til Tange Sø udgør i alt 10,2 kg. Dette svarer til 0,03 % af den samlede fosforudledning til Tange Sø ud fra den nyeste viden, der fremgår af forslag til Vandplan for hovedvandopland 1.5 Randers Fjord.

Tange Sø skal kunne overholde badevandsdirektivets vandkvalitetskrav. En væsentlig øget tilførsel af fosfor til søen vil forringe mulighederne for, at vandkvaliteten kan overholde badevandsdirektivets vandkvalitetskrav. Tange Sø vurderes derfor at være en meget sårbar recipient i forhold til fosfor.

En forøgelse af bedriftens fosfortab med 0,03 % vurderes dog ikke at udgøre nogen væsentlig risiko for forringelse af badevandskvaliteten i Tange Sø eller opnåelse af miljømålslovens krav om "god økologisk tilstand".

Beregning af risikoen for tab af fosfor til vandoplandene Randers Fjord og Tange Sø fremgår af tabellen herunder.

Beregningsforudsætninger	Randers Fjord	Tange Sø
Areal til udbringning i alt (ha)	225	225
Fosforoverskud i kg P/ha/år	5,4	5,4
Beregningsmetode	20 år	20 år
Forøgelse af fosforindholdet i pløjelaget (Fosforoverskud (kg P/ha/år) * 20 år) * 100 % = 2000 kg P/ha pløjelag	5,4 %	5,4 %
Worst case udvaskning ¹	1 kg P/ha	1 kg P/ha
Worst case P-tab i kg fra husdyrbruget	10,4	10,4
Udbringningsreal (ha) * 1 kg P/ha * % forøgelse =		
Samlet P-udvaskning	99.320 kg P ²	36.870 kg P ²
Husdyrbrugets fosfortab til søoplandet:	0,01 %	0,03 %
Kg P worst case/Samlede P-udvaskning * 100 %		
Afskæringskriterium	1 %	1 %

1) Det kan ikke kvantificeres, hvor stor en andel af bedriftens fosforoverskud, der reelt vil tilføres recipienten. I landbrugsjord er der ophobet i gennemsnit 2.000 kg P per hektar i de øverste 25 cm. Tabsniveauet ligger normalt på 0,2-0,5 kg P per ha med et gennemsnit på ca. 0,2 kg P per ha (se seneste DMU-rapport om NOVANA vandløbsovervågning for uddybning). Det maksimale tab for et sammenhængende landbrugsareal vurderes at være 1 kg P per ha på nuværende tidspunkt (Kronvang et al., 2005). Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P per ha. Et overskud på f. eks. 5 kg P per ha i en godkendelsesperiode på 8 år vil altså forøge jordens indhold med ca. 2 %. I hele afskrivningsperioden på 20 år vil det forøves med 5 %. Tabet må formodes at blive forøget med mere end de 2-5 % pga. øget mætning, men det kan antages at blive opvejet af, at der fra 25 cm i høj grad bliver bundet på vej ned til rodzonen (Kilde Miljøstyrelsens digitale vejledning).

2) Fremgår af forslag til Vandplan for hovedopland 1.5 Randers Fjord

Kumulation – kvælstof og fosfor

Inden for hovedvandoplandet 1.5 Randers Fjord er husdyrtrykket faldet med 4,6 % i perioden 2007– 2011.

Da udviklingen i husdyrtrykket indenfor kystoplandet 1.5 Randers Fjord har været faldende siden 2007 er det ansøgte projekt i kumulation med andre projekter ikke til hinder for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for *Naturbeskyttelsesområde nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord* eller opnåelse af miljømålslovens miljømål ”god økologisk tilstand” i forhold til udvaskningen af kvælstof eller risikoen for tab af fosfor fra bedriftens arealer.

Samlet vurdering i forhold til Randers Fjord

Det er Favrskov Kommunes samlede vurdering, at projektet ikke er i strid med miljømålslovens miljømål eller habitatdirektivets mål, idet projektet ikke i kumulation med andre projekter medfører en samlet øget udvaskning af kvælstof eller øget risiko for tab af fosfor til Randers Fjord og Tange Sø, der kan være til hinder for målopfyldelsen efter miljømålsloven eller sikring af gunstig bevaringsstatus efter habitatdirektivet.

7.5 Ammoniak og natur Miljøteknisk redegørelse

Den totale ammoniakemission fra anlægget er 3.211 kg N/år, (version 9), og meremissionen i forhold til nudrift er beregnet til 569 kg N/år.

Gennemsnits-depositionen af kvælstof-komponenter i Favrskov Kommune er 15 kg N/ha/år, i 2009. De seneste depositions-beregninger kan ses på hjemmesiden:

<http://www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/>

Lokalt ved anlægget, (beregnet i 10 x 10 km grid) er ammoniakdepositionen 15 kg N/ha/år.

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område er område 45 "Gudenå og Gjern Bakker", der ligger knap 4 km vest fra nærmeste udbringningsarealer og ca. 4,5 km vest for anlægget.

§ 7 naturtyper:

Placering af de tre nærmeste § 7-beskyttede arealer (gule områder).

Anlæg

Anlægget er placeret i bufferzone II til nedenstående § 7 arealer

- A-målsat § 7 overdrev, ca. 1,9 ha (id. 441): beliggende ca. 500 meter øst for anlægget i forlængelse af id. 154. Arealet er senest besøgt d. 12.08.2011, og her vurderet til at have høj værdisætning tilhørende habitatnaturtype 2330*, * angiver at naturtypen er prioriteret af EU til beskyttelse. Der er registreret følgende positive arter for naturtypen: blåbær, alm. enghavre, vellugtende gulaks, hede-

lyng, håret høgeurt, alm. kamgræs, katteskæg, liden klokke, alm. knopurt, mark krageklo, alm. mælkeurt, alm. pimpinelle, knold ranunkel, knold rottehale, gul snerre, lyng snerre, tandbælg, bredbladet timian, tormentil, smuk perikon, tjære nellike og engelsk visse. Der er to ejendomme over 75 DE udover Møgelbyvej 85 beliggende indenfor 1.000 meter fra naturarealet. Ammoniakberegning: (Ruhed: Mk. Opland: L) Merdeposition = 0,1 kg N/ha. Totaldeposition 0,3 kg N/ha (beregnet ud fra en meremission på 569 kg N/år).

- A-målsat §7 overdrev, ca. 4,8 ha (id. 446): beliggende ca. 600 meter nordøst for anlægget. Arealet er senest besigtiget d. 08.06.2010, og her vurderet til, at have høj værdisætning. Der er registreret følgende positive arter for naturtypen: blåmunke, alm. brunelle, vellugtende gulaks, håret høgeurt, alm. kamgræs, liden klokke, alm. pimpinelle, knold ranunkel, knold rottehale, gul snerre, fåresvingel, samt habitatnaturtype 6230 med karakterarter lav skorzoner, hedelyng, engelsk visse, smalbladet timian, pille star, vår star, mark krageklo og kornet stenbræk. Lokaltiteten vurderes på baggrund af vegetationen at være meget kvælstoffølsom. Der er én ejendom over 75 DE udover Møgelbyvej 85 beliggende indenfor 1.000 meter fra naturarealet Ammoniakberegning: (Ruhed: Mk. Opland: L.) Merdeposition = 0,0 kg N/ha. Totaldeposition 0,2 kg N/ha. (beregnet ud fra en meremission på 569 kg N/år).
- A-målsat §7 overdrev, ca. 2,9 ha (id. 438): beliggende ca. 850 meter øst for anlægget. Arealet er senest besigtiget d. 03.08.2006, og her vurderet til at have en høj værdisætning. Der er registreret følgende positive arter for naturtypen: tidlig dværgbunke, krat fladbælg, mark frytle, vellugtende gulaks, håret høgeurt, alm. kamgræs, alm. kongepen, alm. pimpinelle, knold ranunkel og liden skjaller. Lokaltiteten vurderes på baggrund af vegetationen at være kvælstoffølsom. Der er én ejendom over 75 DE udover Møgelbyvej 85 beliggende indenfor 1.000 meter fra naturarealet. Ammoniakberegning: (Ruhed: Mk. Opland: L.) Merdeposition = 0,1kg N/ha. Totaldeposition 0,3 kg N/ha. (beregnet ud fra en meremission på 569 kg N/år).

Udbringningsarealer

Udbringningsarealerne 1, 2, 2-1, 3, 4-1, 4-3, 5, 7, 9, 12, 12-1 samt Aftale 1 er placeret indenfor bufferzoner I eller II.

§ 3 beskyttet natur:

Anlæg

Der ligger 22 naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor 1000 meter fra ejendommen. Naturområderne tilhører naturtyperne enge, overdrev, moser og søer, heraf er 11 områder estimeret til at have en høj og god naturtilstand. (vurderet efter DMU rapport nr. 736, 2009 – Naturtilstand på terrestriske naturarealer – besigtigelse af § 3 arealer).

Oversigt over de § 3 beskyttede naturarealer beliggende inden for 1000 meter fra ejendommen ses i bilag 10 og 11.

Der er lavet ammoniakberegning på de arealer, der ligger nærmest anlægget

- A-målsat § 3 beskyttet overdrev (id. 160): beliggende ca. 280 meter øst for anlægget. Ammoniakberegning: (Ruhed: S. Opland: L.) Merdeposition = 1,0 kg N/ha. Totaldeposition 3,1 kg N/ha. (beregnet ud fra en meremission på 569 kg N/år).

- A-målsat § 3 beskyttet mose (id. 161): beliggende ca. 280 meter øst for anlægget. Ammoniakkberregning: (Ruhed: MK. Opland: L.) Merdeposition = 1,0 kg N/ha. Totaldeposition 3,1 kg N/ha. (beregnet ud fra en meremission på 569 kg N/år).

Placering af de nærmeste § 3-beskyttede arealer (lilla skravering = mose, gul skravering = overdrev, grøn skravering = eng).

Forholdsvis tæt på anlægget ligger der desuden en eng (nr. 80) 505 meter NV for anlægget og et overdrev (nr. 143) 710 meter nordvest for anlægget. Endelig ligger der en sø (nr. 2727) helt tæt på anlægget (se mere under "Kommunens bemærkninger og vurdering").

Udbringningsarealer

19 naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, grænser direkte op til udbringningsarealerne i Favrskov Kommune. Naturområderne tilhører naturtyperne enge, overdrev, moser og søer.

Oversigt over de § 3 beskyttede naturarealer beliggende direkte op til udbringningsarealer ses i bilag 12.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Natura 2000

Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 og Habitatdirektivet fra 1992 indeholder fælles EU-regler for naturbeskyttelse. Direktiverne pålægger bl.a. medlemslandene at udpege og beskytte levesteder og rasteområder for fugle og beskytte truede naturtyper og plante- og dyrearter, henholdsvis fuglebeskyttelses- og habitatområder (samlet betegnet som internationale naturbeskyttelsesområder eller Natura 2000-områder).

Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper, dyre- og plantearter. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål.

- EF-fuglebeskyttelsesområderne er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU.
- Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområderne.
- EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes.

Derfor er Favrskov Kommune internationalt forpligtet til at beskytte og bevare plante- og dyrearter, levesteder for plante- og dyrearter, samt naturtyper af international værdi. Udpegningsgrundlag opdateres som udgangspunkt hvert 6. år og kan ses på www.naturstyrelsen.dk.

Anlæg

På grund af afstanden på ca. 4 km fra anlægget til nærmeste EU-habitatområde nr. 45 "Gudenå og Gjærn Bakker", vurderer kommunen, at der ikke er risiko for påvirkning af habitatområdet fra den pågældende landbrugsbedrift.

Udbringningsarealer

Der er mere end 4,5 km fra nærmeste udbringningsareal til nærmeste EU-habitatområde nr. 45 "Gudenå og Gjærn Bakker". Favrskov Kommune vurderer, at den øgede ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af de naturtyper, der er udpegningsgrundlag for habitatområdet.

§ 7 naturtyper

Anlæg

A-målsatte naturarealer omkring Gelbæk og Voldby Bæk.

Fra Lyngby bro og til Rampes Mølle er den nedre del af ådalen karakteriseret ved ellemoser langs Gelbæk, og det samme gør sig gældende for de vandløbsnære arealer langs Voldby Bæk. Ellemoserne består af helt tilgroede ellesumpe med kildevæld. Langs ellemoserne ved Gelbæk øst for Møgelbyvej 85, er de tilknyttede enge overvejende halvtørre og kulturpåvirkede. Hovedparten af engene afgræsses sammen med overdrevene øverst på ådalsskrænterne. Overdrevene er på denne strækning generelt påvirkede af gødskning fra landbrugsdrift.

Der er tre beskyttede overdrev, der er omfattet af § 7. Ud fra plantesammensætningen vurderes alle overdrev til at være surt overdrev, som har en tålegrænse på 10-20 kg N/ha/år (jævnfør "Ammoniakmanualens")

Bilag 1. Tålegrænser for Naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt løv- og nåleskov, Skov og Naturstyrelsen 2005).

En tålegrænse er det niveau for belastning af et naturareal, hvorunder der ikke forventes at forekomme væsentlige effekter på områdets struktur og funktion. Der kan være væsentlige tidsforskydninger mellem påvirkningen og effekterne. Den aktuelle og fremtidige tilstand på et naturområde kan derfor også være betinget af tidligere overskridelser af tålegrænsen.

Der kan ligeledes ske påvirkning af et naturområde ved tilførsler under tålegrænsen, og størrelsen af depositionen er heller ikke uden betydning for tilstanden, hvis tålegrænsen allerede er overskredet. Tålegrænserne for de enkelte naturområder afhænger af en række naturgivne forhold samt af driften og vil dermed være forskellig fra naturområde til naturområde. I nogle tilfælde vil det være muligt at differentiere tålegrænsen for naturtyperne inden for et naturområde.

I bekendtgørelse nr. 291 af 06/04/2011 skal ansøgninger modtaget før d. 10. april 2011, behandles efter hidtil gældende regler.

Bedriften ligger indenfor bufferzone II til de tre beskyttede overdrev, der er omfattet af § 7. Den beregnede merdeposition til nærmeste § 7 areal (id. 441) fra stald og lager er 0,1 kg N/ha. og en total deposition på 0,3 kg N/ha.

Områderne er højt målsat og vurderet til at være meget kvælstoffølsomme. På denne baggrund vurderes det at den nedre tålegrænse er overskredet allerede ved baggrundsbelastningen der er på 15 kg N/ha/år.

Eftersom der er ét husdyrbrug over 75 DE udover ansøger selv, beliggende indenfor bufferzone II til de to overdrev og to husdyrbrug over 75 DE udover ansøger selv, beliggende indenfor bufferzone II til det tredje overdrev, er grænsen i forhold til tilladt merbelastning sat til henholdsvis 0,5 kg N/ha og 0,3 kg N/ha i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 2. Eftersom denne værdi ikke er overskredet, vurderes de pågældende overdrev dermed ikke at blive påvirket som følge af den ansøgte udvidelse.

§ 3 beskyttet natur

Anlæg

Inden for 1000 meter fra anlægget findes 11 områder der har en vurderet høj og god naturkvalitet (vurderet efter DMU rapport nr. 736 (2009) – Naturtilstand på terrestriske naturarealer – besigtigelse af § 3 arealer).

Der er lavet ammoniakberegning på de arealer, der ligger nærmest anlægget (se ovenfor i Miljøteknisk beskrivelse). Beregningspunkterne til henholdsvis overdrev (id. 160) og mose (id 161), viser en merdeposition på 1,0 og 1,0 kg N/ha/år og ligger således under den grænse, hvor der i henhold til Miljøstyrelsens elektroniske vejledning vil kunne konstateres påvirkninger på naturarealerne.

Ud over disse to arealer ligger der to yderligere naturområder forholdsvis tæt på anlægget.

Det ene naturområde er en eng (nr. 80) beliggende 505 meter nordvest for anlægget. Her er registreret 22 positivarter for naturtypen eng, heriblandt den fredede art majgøgeurt. Området vurderes at tilhøre naturtypen rigkær, der har en tålegrænse på 15-25 kg N/ha/år. På grund af naturtilstanden vurderes det, at tålegrænsen ligger i den lave ende af intervallet. Dermed er naturtypen følsom overfor yderligere tilførsel af kvælstof.

Det andet område er et overdrev (nr. 143) beliggende 710 meter nordvest for anlægget. Her er registreret 10 positivarter for naturtypen overdrev. Området vurderes at tilhøre naturtypen surt overdrev, der har en tålegrænse på 10-20 kg N/ha/år. Pga. naturtilstanden vurderes det at tålegrænsen ligger i den lave ende af intervallet. Dermed er tålegrænsen overskredet og naturtypen er følsom overfor yderligere tilførsel af kvælstof. De øvrige naturtyper i området er vurderet til at have en middel (III) eller ringe (IV) naturkvalitet, og vurderes ikke at være følsomme over for en mindre merpåvirkning med kvælstof (se bilag 11).

Der ligger en beskyttet sø ca. 5 meter fra staldanlæg (nr. 2727). Det er ikke muligt at foretage en beregning til en vandflade, men det vurderes sandsynligt, at merdepositionen til søen overstiger 1 kg N/ha. Det vurderes, at søen har en høj tålegrænse for kvælstof, da søen fremstår meget grønt på luftfotos. Desuden er de fleste søer fosforbegrænset. Derfor vurderes det, at der ikke vil ske en tilstandsændring af søen.

Ifølge Natur og Miljøklagenævnets praksis og med henvisning til notat fra DMU (2005) vil en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, som altovervejende hovedregel – efter den tilgængelige viden – ikke medføre, at der sker en tilstandsændring af den pågældende naturtype, uanset hvilken tilførsel der sker samlet set til området på ansøgningstidspunktet.

Da alle beregninger af merdeposition til udvalgte naturområderne ligger under 1 kg N/ha/år, er der ikke baggrund for at stille skærpede krav til ammoniakudledningen fra anlægget.

Udbringningsarealer

Mark 3 og 7 og Aftale 1 grænser til Silkeborg Kommune, og Favrskov Kommune har derfor bedt Silkeborg Kommune om en vurdering. Silkeborg Kommunes vurdering fremgår af bilag 9.

Informationer om naturarealer der grænser op til udbringningsarealerne fremgår af bilag 12.

I henhold til Miljøstyrelsens elektroniske vejledning er det kun i forbindelse med worst case tab af ammoniak og et udbringningsareal på over 100 ha, at der vil kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. "Worst case" vil typisk være udbringning af fast husdyrgødning uden nedbringning - typisk ved udbringning ovenpå afgrøden. Ved anvendelse af flydende husdyrgødning er tabet betydeligt mindre.

Ammoniakpåvirkningen fra udbringningsarealerne er reguleret via generelle regler, hvor der bl.a. er krav om nedfældning på sort jord og græsmarker (Husdyrgødningsbekendtgørelsen, Bek. nr. 764 af 26/6 2012).

Ifølge Bufferzone-rapporten (Arbejdsgruppe-rapport til miljøministeren, 2004) vil der være en deposition på ca. 0,5 - 1 kg N/ha indenfor ca. 10 meter fra udbringningsarealet ("Average case", ud fra det pågældende areal samt gylletype).

Ifølge Natur og Miljøklagenævnets praksis og med henvisning til notat fra DMU (2005) vil en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, som altovervejende hovedregel – efter den tilgængelige viden – ikke medføre, at der sker en tilstandsændring af den pågældende naturtype, uanset hvilken tilførsel der sker samlet set til området på ansøgningstidspunktet.

En del af Mark 3 er beliggende op til vandhul id nr. 138. Der er kendskab til forekomst af lille vandsalamander i vandhullet. Lille vandsalamander er fredet efter artsfredningsbekendtgørelsen, og det vurderes at udlægning af en randzone på 10 meter fra vandhulsbrinken er tilstrækkelig til beskytte arten. I henhold til lov om randzoner skal der pr. 1. september 2012 udlægges 10 meter randzone om alle åbne vandløb og søer

over 100 m². I henhold til § 5 i lov om randzoner er det muligt, at opnå reduktion af bredden af randzonen, såfremt det samlede randzone areal udgør mere end 5 % af bedriftens samlede areal.

For at sikre, at der til enhver tid er en randzone på 10 meter omkring vandhul id nr. 138 på areal nr. 3, stilles der vilkår om 10 meter randzone.

Vandhul Id nr. 138 er markeret med blå. Der skal etableres en randzone på 10 meter til beskyttelse af lille vandsalamander.

7.6 Arter med særlige beskyttelseskrav (BILAG IV arter m.m.)

Miljøteknisk redegørelse

Ifølge EF-habitatdirektivets artikel 12 skal der sikres en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter. En godkendelse må ikke kunne beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er listet i habitatdirektivets bilag IV, a eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, b.

Kommunalbestyrelsen skal vurdere, om merbelastningen med ammoniak, nitrat og fosfor vil skade yngle- og rasteområder for de strengt beskyttede arter på direktivets bilag IV. Herudover har kommunalbestyrelsen i henhold til Rio-konventionen en generel forpligtelse til at stoppe tilbagegangen i biodiversitet.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Ved udbringningsarealet ved Gjern Å forefindes bilag IV-arten odder, men ellers er der ikke kendskab til bilag IV arter indenfor 1000 meter fra anlægget.

Overfladevand fra udbringningsarealerne afstrømmer til Gelbæk og videre til Gjern Å. Fra udbringningsarealerne ved Gelbæk er der ca. 4 km til Natura 2000 området *Gudenå og Gjern Bakker, nr. 45*, hvor følgende vandløbstilknyttede Bilag IV-arter er en del af udpegningsgrundlaget:

- Grøn kølleguldsmed (*Ophiogomphus cecilia*)
- Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- Damflagermus (*Myotis dasycneme*)
- Odder (*Lutra lutra*)

Der er efter Favrskov Kommunes oplysninger registreret følgende særligt beskyttende eller opmærksomhedskrævende arter i vandløbssystemerne Gelbæk og Gjern Å:

- Odder (bilag IV-art - både i Gelbæk og Gjern Å)
- Grøn kølleguldsmed (bilag IV-art i Gjern Å, Silkeborg Kommune)
- Smerling (rødlistet) – både ved udbringingsstrækningerne i Gelbæk og nedstrøms i Gjern Å
- Bæklampret (gullistet og bilag II-art – både i Gelbæk og Gjern Å)

Det er uvist, hvad der eksakt findes af padde- og flagermusarter langs Gelbæk og Gjern Å.

I Gjern Å vandløbssystem- herunder Gelbæk - lever den rødlistede fiskeart Smerling, som kun lever i 2 andre vandløbssystemer i Danmark. Smerling er akut truet, og arten og dens levesteder skal derfor søges sikret – blandet andet i forbindelse med kommunernes administration. Bæklampret er omfattet af habitatdirektivets bilag II, hvilket vil sige, at arten er vigtig på EU-plan og i nogle tilfælde relevant som udpegningsgrundlag for habitatområder. Odderen, der er bilag IV-art, er registreret i den øvre del af Gjern Å og nedre del af Gelbæk. Favrskov Kommune er forpligtet til at beskytte og sikre gunstig bevaringsstatus for odderen i Gjern Å systemet.

De væsentligste trusler mod grøn kølleguldsmed er dårlig vandkvalitet, regulering af vandløb, hårdhændet vandløbsvedligeholdelse og øget skygning af vandløb. De væsentligste trusler mod odderen i forbindelse med landbrugssager vurderes at være rydning langs vandløb, næringsstofftilførsel til vandløbene samt forstyrrelser i form af larm og menneskelig aktivitet og fjernelse af større uforstyrrede våde naturområder. De væsentligste trusler mod smerling er spærringer, forurening og dårlige fysiske forhold i vandløbet.

Det vurderes, at udvidelsen kun vil påvirke Bilag IV-arterne negativt ved alvorlige uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødningen (f.eks. udslip fra gylletanke). Der er i den forbindelse stillet vilkår, således at muligheden for forurening er reduceret væsentligt. Omvendt vurderes det, at lovlig håndtering af husdyrgødning indenfor udspretningsområdet ikke vil have nogen negativ effekt på arterne.

Favrskov Kommune har derfor samlet vurderet,

- at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstanden af beskyttede naturtyper såvel i som udenfor NATURA 2000-områder, og
- at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for truede plante- og dyrearter.¹

---

¹ Jf. Skov- og Naturstyrelsens rødliste og habitatdirektivets lister med sårbare og beskyttelseskrævende arter.

Favrskov kommune vurderer, at udvidelsen af bedriften ikke giver anledning til fastsættelse af specielle retningslinjer for naturbeskyttelse. Udvidelsen vurderes samlet ikke at være i strid med landsplandirektivets retningslinjer for naturbeskyttelse.

7.7 Fredede fortidsminder m.v.

Miljøteknisk redegørelse

Der er ikke fredede fortidsminder omfattet af Museumslovens § 19 på udbringningsarealerne.

Der er ikke beskyttede diger efter Museumslovens § 19 a på ejendommens arealer. På mark 7 udgøres det vestlige skel af et beskyttet jorddige. Sten- og jorddiger må ikke ødelægges eller indgå i udbringningsarealer.

7.8 Konsekvensvurdering

Det påhviler Favrskov Kommune konkret at vurdere om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (nr. 408 af 01/05/2007) (Habitatbekendtgørelsen).

I henhold til habitatbekendtgørelsen må der ikke gives tilladelse m.v., der kan indebære, at yngle- og rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter beskadiges eller ødelægges. I de internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for.

Der er foretaget en konsekvensvurdering af, om den ansøgte produktionsændring vil medføre forringelse af levesteder for Bilag IV-arter og/eller indvirke negativt på Natura 2000-områder.

Det vurderes, at udvidelsen ikke medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Grundet stor afstand fra anlægget samt udbringningsarealer er der endvidere ikke Natura 2000-områder, som berøres af den ansøgte husdyrproduktion.

Overstående forudsætter at de stillede vilkår overholdes.

8. Bedste tilgængelige teknik

Miljøteknisk redegørelse

Ansøgninger efter husdyrgodkendelseslovens § 12 skal vedlægges en redegørelse for anvendelse af bedst tilgængelig teknik inden for områderne:

- Foder
- Staldindretning
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring af husdyrgødning
- Udbringning af husdyrgødning
- Management (godt landmandskab)

Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes.

§ 12 svine- og fjerkræbrug er omfattet af de europæiske minimumsregler for BAT, der er en udmøntning af reglerne i EU's IPPC-direktiv. EU udgav i den forbindelse i 2003 en såkaldt BREF, der er et referencedokument, som gennemgår relevante BAT-teknikker. BREF-dokumentet er under revision i EU. I Danmark arbejdes der med en formulering af brancenormer for BAT.

Mange BAT tiltag, der er beskrevet i BREF-dokumentet, er allerede indarbejdet i de generelle regler på landbrugsområdet i Danmark og flere er på vej. Et velkendt BAT-krav er f.eks. kravet om mark- og gødningsplan samt gødningsregnskab.

Udover BREF, skal kommunens vilkår om BAT tage udgangspunkt i Miljøstyrelsens teknologibeskrivelser. Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en ændring eller udvidelse.

Ansøgers BAT-redegørelse kan findes i bilag 7.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Miljøstyrelsen har udarbejdet en række vejledninger i opnåelige emissionsgrænseværdier for ammoniak og fosfor ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik for forskellige dyretyper og besætningsstørrelser. Der er angivet niveauer for både nybyggeri og renoveringer samt for eksisterende staldanlæg. (Vejledningerne kan findes på www.mst.dk)

Kommunens BAT niveau:

Nedenstående er beregnet kommunens BAT-niveau for ammoniak og fosfor.

Ammoniak

Korrektion – afvigende vægtgrænse

Referenceligning for N ab dyr = (afgangsvægt – indgangsvægt) x 20,95 + 0,177 x (afgangsvægt + indgangsvægt) = 108 – 30 x (20,95 + 0,177 x (108 + 30)) = 3539,3.

Emissionsgrænseværdi IT 2007 x (referenceligning for N ab dyr/3190) = 3539,3/3190 = 1,1095.

Stald	Staldtype	Beregning	Resultat
Stald 2	25-49%	1548 x 1,1095 x 0,35	601,1
Stald 6	50-75%	1600 x 1,1095 x 0,29	514,8
Stald 7	Drænet gulv	364 x 1,1095 x 0,4	161,54
Stald 7-1	50-75 %	724 x 1,1095 x 0,29	233,0
Stald 8	Drænet gulv	2464 x 1,1095 x 0,40	1093,5
Stald 9	25-49 %	4250 x 1,1095 x 0,35	1650,4
I alt			4254,3

Beregningsmetoden ovenfor sker ifølge Tabel 2 (eksisterende anlæg) i Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)", 2011. Undtagelsen er stald 7, hvor der sker en ændring af gulvsystemet fra fuldspaltegulv til drænet gulv med spalter. I dette tilfælde udføres beregningen, som beskrevet i Tabel 1b:

$$0,29 - (((0,29 - 0,22)/750 - 210)) \times (\text{Antal DE i slagtesvin}) = 0,274$$

Den samlede emissionsgrænseværdi opnåelig ved anvendelse af BAT for anlægget som helhed er 4254 kg NH₃-N. I husdyrgodkendelse.dk beregnes ammoniakemissionen til 3211 kg N/år med de valgte staldsystemer.

På baggrund heraf vurderes de valgte løsninger at leve op til Favrskov Kommunes BAT-niveau vedrørende ammoniakemission.

På grund af velfærdsmæssige krav må der i stald 8 ikke være fuldspaltestald efter 1. januar 2013. Gulvet vil i den forbindelse ændres til miljøspalter. Da staldanlægget også kan overholde BAT-emissionskravene for nye stalde (11750 x 0,274 x 1,1095 = 3572 kg N/år), hvor kravene er skærpede, vurderes det, at de valgte løsninger lever op til Favrskov Kommunes BAT-niveau vedrørende ammoniakemission.

Fosfor

Emissionsgrænseværdien for fosfor opnåelig ved anvendelse af BAT for husdyrbrug er fastlagt til 20,5 kg P/DE ab lager = 20,5 kg P x 314 DE = 6437 kg P ab lager. Beregningsmetoden fremgår af Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)", 2011.

I ansøgt drift har husdyrgodkendelse.dk beregnet, at der produceres 5783 kg P. Grænseværdien for BAT-emission af P er dermed overholdt.

Fravalgt BAT

Fravalgte teknologier er beskrevet i bilag 7 i ansøgers BAT-redegørelse.

Samlet vurdering

Kommunen har vurderet ejendommens emissioner af ammoniak og fosfor i forhold til de vejledende emissionsgrænseværdier.

Kommunen har med baggrund i ansøgers redegørelse for staldindretning, foder, opbevaring og køling af gylle, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, management og egenkontrol vurderet niveauet for BAT.

Kommunen vurderer samlet set at det ansøgte projekt med de stillede vilkår lever op til niveauet for BAT.

9. 0-alternativet

Miljøteknisk redegørelse

0-alternativer beskriver forholdene, hvis udvidelsen ikke sker. 0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion i nogle år frem.

Med 0-alternativet vil markdriften også fortsætte uændret. Der vil således ikke ske samme regulering af bedriften, via vilkår om ekstra areal med efterafgrøder. Ud fra et miljømæssigt perspektiv vil en fastholdelse af den nuværende produktion være uhensigtsmæssig, idet der herved ikke vil blive foretaget investeringer i produktionsapparatet og dermed heller ikke investering i miljøforbedrende foranstaltninger på anlægget på langt sigt.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det er kommunens samlede vurdering, at den valgte løsning er bedre end 0-alternativet for denne ejendom.

10. Generelle forhold

10.1 Meddelelse af miljøgodkendelse af husdyrbruget Møgelbyvej 85

Favrskov Kommune godkender i henhold til § 12, stk. 2 i Lov nr. 1486 af 4. december 2009 med senere ændringer om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug svinebruget på landbrugsejendommen matr. nr. 6a, Lyngby By, Møgelbyvej 85, 8472 Sporup.

Godkendelsen omfatter anlægget og svineproduktionen på Møgelbyvej 85, 8472 Sporup, CHR nummer 96612 samt udspredning af husdyrgødning under CVR nummeret 65451719.

Godkendelsen er betinget af at vilkårene under afsnit 2 overholdes.

Godkendelsen omfatter de miljømæssige forhold, der er beskrevet i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug² og i Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug³ samt i Vejledningen om tilladelse og miljøgodkendelse af husdyrbrug⁴ og Habitatbekendtgørelsen⁵ dvs. forhold af betydning for det eksterne miljø.

Det er Favrskov Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske ændringer i dyreholdet, stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsarealer, aftalearealer eller lignende før ændringen er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden.

Godkendelsen omfatter udelukkende ejendommens erhvervsdel og forholdet til husdyrbrugslovgivningen. Godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning skal søges separat. Ejeren er selv ansvarlig for at indhente øvrige fornødne godkendelser eller tilladelser. Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

10.2 Meddelelsespligt - arealer og ejerforhold

Såfremt ejer eller driftsherre af bedriften Møgelbyvej 85, 8472 Sporup ønsker at udskifte de eksisterende arealer, der modtager gylle med nye arealer, er der pligt til at meddele Kommunen om udskiftningen.

Kommunen skal herefter foretage en vurdering af, om udskiftningen kan ske i henhold til § 15 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen for mindre sårbare arealer, eller om der skal udarbejdes en ny § 12 godkendelse (for mere sårbare arealer)

---

² Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr.1486 af 04/12/2009.

³ Bekendtgørelse om tilladelse mv. af husdyrbrug, nr. 294 af 31/03/2009.

⁴ Vejledning fra Skov- og Naturstyrelsen. Tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (dec. 2006) samt supplement (dec. 2007).

⁵ Bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007.

Oplysninger om udskiftning af arealer skal være Kommunen i hænde før planårets begyndelse – dvs. senest den 1. august.

Ejer eller driftsherre har pligt til at ansøge Kommunen om at foretage udvidelser af produktionen og ændringer i anlæggets udformning, såfremt disse afviger fra de givne oplysninger, der fremgår af miljøgodkendelsen. Kommunen skal herefter vurdere om de ønskede ændringer udløser krav om et tillæg til miljøgodkendelsen efter husdyrgodkendelseslovens § 12 stk. 3.

Eventuelt ejerskifte skal meddeles tilsynsmyndigheden senest 1 måned efter, det har fundet sted. Henvendelsen skal ske til Favrskov Kommune, Natur og Miljø og skal indeholde oplysninger om den nye ejers navn, adresse og den nye bedrifts CVR. nr.

10.3 Tilsyn og retsbeskyttelse

Med denne godkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen frem til den 6. februar 2021. Egenkontrollvilkår er undtaget fra denne beskyttelse.

Favrskov Kommune kan tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud jævnfør Husdyrgodkendelseslovens § 40 stk. 2. Således skal kommunen, hvis husdyrbruget eller afsætningen af husdyrgødning medfører, eller det skønnes at indebærer en nærliggende risiko for væsentlig forurening eller uhygiejniske forhold, meddele påbud med hjemmel i husdyrgodkendelseslovens § 39.

Det samme er tilfældet, hvis der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik således, at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller hvis der af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Favrskov Kommune har som tilsynsmyndighed ret til på ethvert tidspunkt at kontrollere, at vilkårene for miljøgodkendelsen overholdes.

10.4 Revurdering af miljøgodkendelse

Tilsynsmyndigheden skal, jævnfør § 17 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug* regelmæssigt og mindst hvert 10. år tage den samlede godkendelse op til revurdering og om nødvendigt ændre vilkårene heri. Den første regelmæssige revurdering skal foretages 8 år efter denne godkendelsesdato, dvs. i 2021

Herudover skal en § 12 godkendelse tages op til revurdering i tilfælde af, at forurening fra ejendommen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudsiges, eller der er skabt teknisk mulighed for at nedbringe emissionerne betydeligt eller andre forhold nævnt i husdyrgodkendelseslovens § 40.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening (egenkontrol) eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Vilkår for revurdering af § 12 godkendelser meddeles som påbud efter husdyrgodkendelsesloven §§ 39 og 40.

10.5 Gyldighed

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsens dato, dvs. bygninger skal være taget i brug, og den første del af det ansøgte dyrehold sat ind.

Såfremt godkendelsen ikke har været helt udnyttet i 3 på hinanden følgende år, betragtes det som kontinuitetsbrud, og så bortfalder den del, der ikke har været udnyttet.

10.6 Offentliggørelse

Høring

Udkast til miljøgodkendelse blev den 10. december 2012 sendt til høring hos naboer og skønnede parter i sagen (jævnfør forvaltningslovens § 19). Desuden blev den sendt til høring hos ansøger selv og en række organisationer og private personer, samt personer og organisationer, der har anmodet herom.

Der var en frist på 6 uger indtil den 23. januar 2013.

Der er indkommet bemærkninger til udkastet fra Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling Favrskov

Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling Favrskov har følgende bemærkninger (forkortet):

Der er nogen uklarhed i forbindelse med, hvor meget husdyrgødning, der må udbringes.

Favrskov Kommune bemærker, at årsagen til uklarheden kan være, at vi anvender dyreenhedsbegrebet ud fra antal dyr og ikke 1 DE = 100 kg N. Eksempelvis anvendes der fodertilpasning, der bevirker at 1 DE ikke nødvendigvis svarer til 100 kg N..

Er gyllekølingsberegningerne korrekte?

Enheden på varmepumpens køleeffekt er ændret til kW. Den årlige køleydelse er ændret til kWh.

Der var 6,5 % point efterafgrøder i den gamle miljøgodkendelse – nu er det 6 % flere end det generelle krav - hvorfor?

Efter tilpasning af ansøger fremgår det af www.husdyrgodkendelse.dk at der skal anvendes 5 % efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav for at overholde kravene ifølge husdyrgodkendelse.dk. Der er sket ændringer i forhold til den gamle miljøgodkendelse, bl.a. er der nu foretaget en foderkorrektion og reduceret i antallet af dyr.

Hvorfor stilles der ikke yderligere krav om reduceret spalteareal og/eller gyllekøling i de øvrige stalde?

Når ansøger overholder BAT for ammoniak er det tilstrækkeligt. Ansøger har metodefrihed til at vælge, hvilken kombination af teknologier han vil brug for at overholde kravet.

En ammoniakdeposition på 0,8 kg N/ha/år er betænkeligt i forbindelse med de store overdrevarsarealer. Er der taget hensyn til alle overdrevarsarealer?

Ifølge Natur og Miljøklagenævnets praksis og med henvisning til notat fra DMU (2005) vil en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, som altovervejende hovedregel – efter den tilgængelige viden – ikke medføre, at der sker en tilstandsændring af naturtyper, uanset hvilken tilførsel der sker samlet set til området på ansøgningstidspunktet. Da alle beregninger af merdeposition til de udvalgte naturområder ligger under 1 kg N/ha/år, er der ikke baggrund for at stille skærpede krav til ammoniakudledningen fra anlægget. Da overdrevarsarealerne, som DN nævner, ligger længere væk end det nærmeste overdrevarsareal (mindre end 300 meter fra anlægget), vil det ikke forventes, at merpåvirkningen er højere end 1 kg N/ha/år på dem.

Er der regnet med effekt på ammoniakpåvirkning fra det nærliggende Møgelbyvej 60?

Ja, der er regnet med effekten af Møgelbyvej 60 (kumulation) i forbindelse med ammoniakberegningerne.

Hvorfor kræves ikke udvaskning svarende til planteavlsniveau for arealer i nitratfølsomt indvindingsområde?

Der kræves ikke et udvaskningsniveau svarende til planteavlsbrug på de to marker, der ligger i nitratfølsomt indvindingsområde, da arealerne ikke er detailkortlagte.

Offentliggørelse af godkendelsen

Godkendelsen bekendtgøres ved annoncering på Favrskov Kommunes hjemmeside mandag den 10. juni 2013 med en klagefrist på 4 uger - dvs. 8. juli 2013 inden arbejdstidsophør kl. 15.30.

Godkendelsesdatoen er den 10. juni 2013.

10.7 Klagevejledning

Godkendelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrgodkendelsesloven, kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden 8. juli 2013 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Godkendelsen er offentliggjort ved annonce på Favrskov Kommunes hjemmeside den 10. juni 2013.

Klageberettigede er ansøger, miljøministeren, de klageberettigede organisationer, samt enhver, der har væsentlig, individuel interesse i sagens udfald jævnfør husdyrgodkendelseslovens §§ 84, 85, 86 og 87.

Eventuel klage stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men indsendes skriftligt til Favrskov Kommune, Skovvej 20, 8382 Hinnerup eller pr. mail til favrskov@favrskov.dk, som herefter videresender klagen med sagens akter.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Gebyret opkræves, når nævnet har modtaget klagen fra Favrskov Kommune. Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres, ophæves, klageren får helt eller delvis medhold i klagen, klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. For yderligere information om gebyrordningen henvises til Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, hvor der kan findes en vejledning om ordningen.

Det ansøgte er ikke omfattet Husdyrgodkendelseslovens § 38 og 40 om forbud og påbud, eller § 22 og § 27, stk.1 nr. 3 og stk. 2 om placering i det åbne land uden tilknytning til eksisterende byggeri, jævnfør Husdyrgodkendelseslovens § 80 og 81 stk. 3. Etableringen af den nye gyllebeholder sker i forbindelse med en eksisterende bygningsmasse. En evt. klage har derfor ikke opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger. Hvis afgørelsen udnyttes i klageperioden, eller mens en eventuel klage behandles af Natur- og Miljøklagenævnet, sker dette på ansøgers egen regning og risiko

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene (søgsmål), jævnfør Husdyrgodkendelseslovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "A Gjerløff". The signature is written in a cursive style with a large initial 'A'.

Anders-Ole Gjerløff
Fagkoordinator

Følgende er inden meddelelse af godkendelsen tilsendt udkast til afgørelse til kommentering samt efterfølgende meddelt om godkendelsen:

Klageberettigede i forhold til Husdyrlovens § 84:

- Sundhedsstyrelsen: Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, E-post: midt@sst.dk
- Moesgård Museum, Moesgård Allé, 8270 Højbjerg, E-post: moesgaard@hum.au.dk

Ansøger:

- Peder Kristian Nielsen, Møgelbyvej 85, 8472 Sporup, E-post: lyngby@post2.tele.dk

Nabokommune:

- Silkeborg Kommune, Søvej 1, 8600 Silkeborg, E-post: kommunen@silkeborg.dk

Ansøgers konsulent:

- Nina Gamby, Gråkjær Miljøcenter, Lundvej 24, 8700 Horsens, E-post: nq@graakjaer.dk

Naboer:

- Ole Bruun, Lyngbyvej 45, 8472 Sporup
- Rasmus og Gita Bang-Kargo, Lyngbyvej 75, 8472 Sporup
- Pernille Byberg-Hansen, Lyngbyvej 77, 8472 Sporup
- Claus Hviid Jensen, Lyngbyvej 80, 8472 Sporup
- Morten Ryolf-Rasmussen og Jeanette Holstein Hansen, Lyngbyvej 81, 8472 Sporup
- Palle René Nørgård, Lyngbyvej 83, 8472 Sporup
- Kim, Jesper og Charlotte Fuglsbjerg, Lyngbyvej 85, 8472 Sporup
- Tommy Per Jørgensen, Møgelbyvej 60, 8472 Sporup
- Hans Henrik Skovgaard Glasdam og Inger Louise Marthedal Skov, Rampes Møllevej 18, 8450 Hammel
- Jørgen Rytter og Kirsten I Gravgaard Rytter, Rampes Møllevej 25, 8450 Hammel
- Henrik Bech Mikkelsen, Rampes Møllevej 75, 8472 Sporup
- Lars Bøgelund Jakobsen, Røgenvej 40, Røgen, 8472 Sporup
- Dorte Anette Loft, Skørringvej 100, Farre, 8472 Sporup
- Jens Gaardsdal, Sporup Kirkevej 84, 8472 Sporup
- Benny Jørgensen, Sporup Kirkevej 85, 8472 Sporup

Vandværker:

Svenstrup Vandværk, v. Hans Jørgen Bech, Vadstedvej 180, 8450 Hammel

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks Fiskeriforening, H. C. Andersens Boulevard 37, 1553 København V, E-post: mail@fiskeriforening.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1, 1651 København V, E-post: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, postboks 2188, 1017 København K, E-post: Fbr@fbr.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Favrskov v. Alfred Borg, Solsortevej 2, 8320 Hinnerup, E-post: dnfavrskov-sager@dn.dk
- Danmarks Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Favrskov, E-post: Favrskov@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Distrikt 4 v. Jakob Kjær Madsen, E-mail: jkm@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet, Lokalafdeling Østjylland, Lars Andersen, Skolevej 21, 8870 Langå, E-mail: ostjylland@friluftsradet.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 48, 2200 København N, E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, E-post: dnfavrsko-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, E-post: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk

11. Lovgrundlag og vejledninger

- Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, jf. lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 med senere ændringer.
- Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer..
- Bekendtgørelse nr. 764 af 28. juni 2012 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning og ensilage.
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse nr. 933 af 24. september 2009 med senere ændringer.
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse nr. 879 af 26. juni 2012.
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007 med senere ændringer.
- Bekendtgørelse af lov nr. 932 af 24. september 2009 om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (Miljømålsloven).
- Lov nr. 591 af 14. juni 2011 om randzoner.
- Lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om planlægning, lov om vandløb og forskellige andre love (Samleloven for Grøn vækst initiativer).
- Bekendtgørelse nr. 1321 af 21. september 2011 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- DS/EN 1717 om tilbagestrømning – Rørcenteranvisning 015.
- Bekendtgørelse nr. 1148 af 11. december 2007 om spildevandstilladelser m.v.
- Bekendtgørelse nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.
- Vejledende emissionsgrænser opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT): Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og 12, Miljøstyrelsen, Maj 2011.
- Miljøstyrelsens Teknologiblad: Køling af gylle i slagtesvinestalde, version 2 af 23. maj 2011.
- Ekstern støj fra virksomheder. Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra november 1984.
- Forslag til Vandplan for hovedvandopland 1.5 Randers Fjord.
- Kommuneplan 09 for Favrskov Kommune.
- DMU rapport nr. 736, 2009 – Naturtilstand på terrestriske naturarealer – besigtigelse af § 3 arealer.

Bilag 1: Fosforrisikovurdering

Favrskov Kommune har vurderet, om der er særlige risikoarealer, der kan give anledning til, at der skal stilles supplerende vilkår til begrænsning af fosfortabet i forbindelse med driften af arealerne.

Alle udbringningsarealer ligger indenfor oplandet til *Naturbeskyttelsesområdet nr. 14 Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord*, som er overbelastet med fosfor. Desuden afvander udbringningsarealerne til Gudenåen opstrøms Tange Sø via Gjern Å's opland. Afstrømningen sker enten direkte til Gjern Å eller via Gelbæk og Ellerup Bæk. En lille del afvander via Dalby Bæk.

Indplacering i fosforklasser ud fra fosfortal

Arealerne indplaceres i fosforklasser (se nedenfor). Der stilles krav til fosforoverskud på drænede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænede og grøftede sandjorder, der afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor. På drænede ikke-lerjorde stilles krav afhængig af fosfortallet, svarende til reglerne for drænede lerjorde, som ligger i oplande til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor.

Der er følgende fosforklasser og beskyttelsesniveau for ansøgninger indkommet før 10. april 2011:

Fosforklasse 0. Arealer, som ikke opfylder kriterierne for henholdsvis P-klasserne 1,2 og 3. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug
Fosforklasse 1. Arealer på drænede lerjorder med fosfortal mellem 4,0-6,0. Fosforoverskuddet må maksimalt øges med 4 kg P/ha/år. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug. Kravet til fosforoverskuddet vil altid være opfyldt hvis fosforoverskuddet ikke overstiger 4 kg P/ha/år i ansøgt drift.
Fosforklasse 2. Lavbundsarealer, herunder drænede og grøftede sandjorder. Fosforoverskuddet må ikke øges uanset fosfortal. Hvis der er underskud af fosfor i nudrift, er der dog kun krav om fosforbalance i ansøgt drift. Med lavbundsarealer menes lave arealer i forhold til recipient med permanent højtstående grundvand, som er detailafvandet ved dræning eller grøftning, og som ikke har et højt indhold af jern vurderet ud fra okkerklassificeringen dvs. er okkerklasse II eller derover. Der stilles ikke krav til lavbundsarealer, der ifølge okkerklassificeringen er udpeget som okkerklasse I.
Fosforklasse 3. Arealer på drænede lerjorder, med fosfortal over 6,0. Krav om fosforbalance, dvs. at der ikke må være overskud.

Jordbundsforholdene på udbringningsarealerne er enten lerblandet sandjord (JB4) eller sandblandet lerjord (JB 6) i pløjelaget. Underjorden er kendetegnet af lerjord (JB7). Der er risiko for, at der tabes fosfor ved udvaskning fra de marker, der har et sandet pløjelag. Det fremgår af ansøgningskemaet, at alle marker er drænede, og der er derfor også stor risiko for, at der tabes fosfor til vandløbssystemet via makroporer og dræn.

Ansøger har indsendt fosfortal fra jordbundsanalyser. Der er to marker med fosfortal mellem 4 og 6: Mark 2-0 (6,91 ha) og 3-0 (40,6 ha). Begge arealer er drænede og har jordtypen JB4 i A-horisonten og JB7 i rodzonen (jævnfør Conterras kortværk). Disse marker er blevet indplaceret i fosforklasse I. Den del af markerne, der er lavbundsjord (Mark 2, 4 og 4-3) i husdyrgodkendelse.dk beholdes som fosforklasse 2. Alle arealer, der ikke er lavbundsarealer og har et fosfortal under 4, indplaceres i fosforklasse 0.

Flere af udbringningsarealerne grænser op til de højt målsatte naturområder i nærheden af Gelbæk og Gjern å. For at beskytte dem, er der stillet vilkår til kørselsretning ved jordbearbejdning, udbringning og nedfældning af gylle på disse arealer.

Hele mark 2-2 og det meste af mark 4-3, der afvander til Gelbæk, skråner over 12 grader ned mod bækken. Desuden skråner en lille del af mark 2 og 2-1 også over 12 grader ned mod bækken. Et fosforoverskud fra arealerne vil derfor kunne give anledning til negativ påvirkning af habitatområdet ved Randers Fjord. Markerne ligger ca. 20 - 30 meter eller mere fra vandløbene, og der er en naturlig bræmme med skov og krat de fleste steder mellem udbringningsarealet og vandløbet. Det vurderes derfor, at der ikke vil være nogen særlig risiko for tab af fosfor via erosion og overfladisk afstrømning fra arealerne, idet skov og krat vil fungere som en naturlig bufferzone imellem udspretningsarealerne og henholdsvis Gjern Å og Gelbæk.

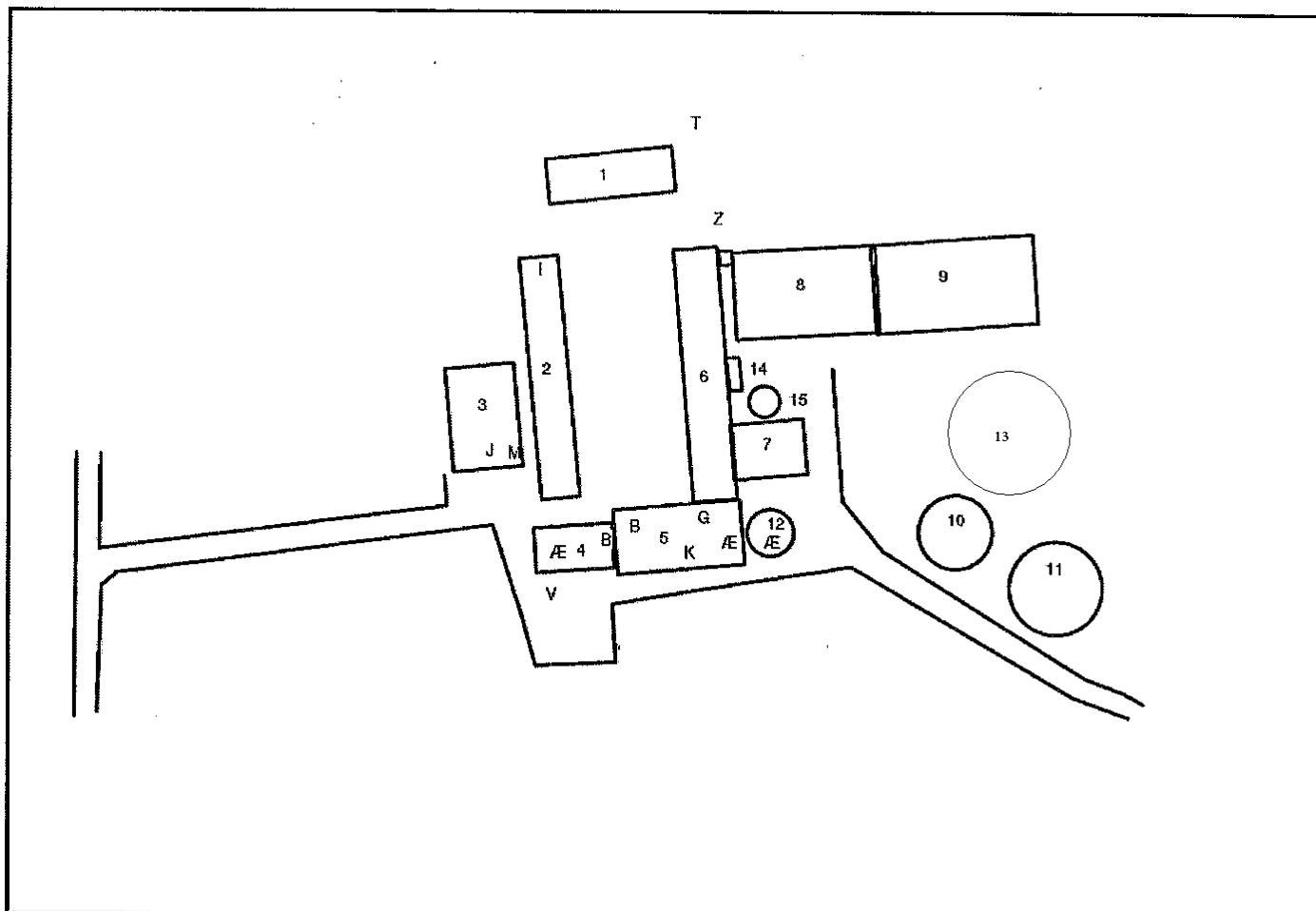
Det er derfor Favrskov Kommunes samlede vurdering, at projektet ikke er til skade for habitatområdet ved Randers Fjord i forhold til belastning af området med fosfor.

Bilag 2: Placering af anlægget

Placering af anlægget.

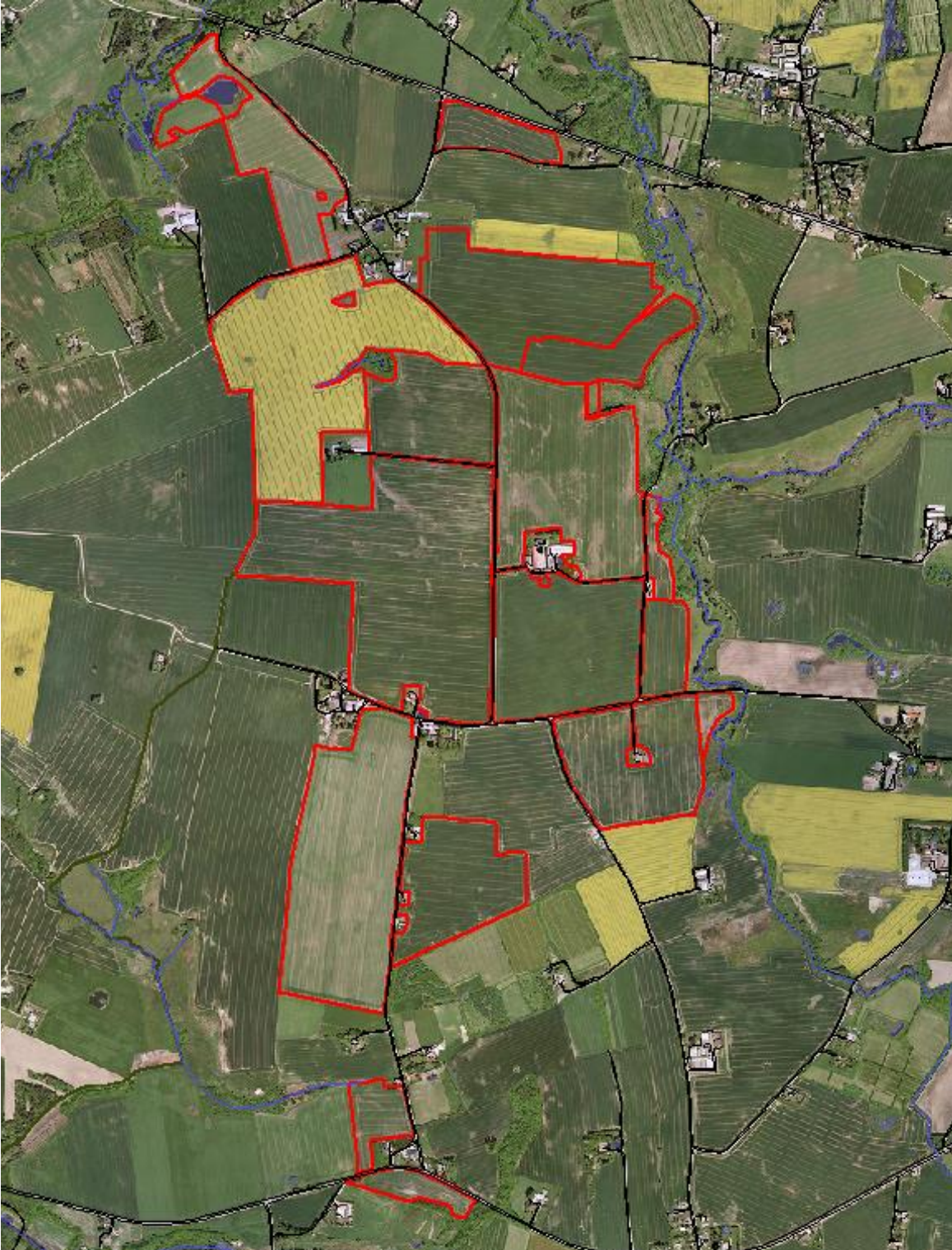
Bilag 3: Situationsplan

Nedenstående oversigt over ejendommens bygninger og tekniske anlæg refererer til nummer og bogstavangivelsen på situationsplanen

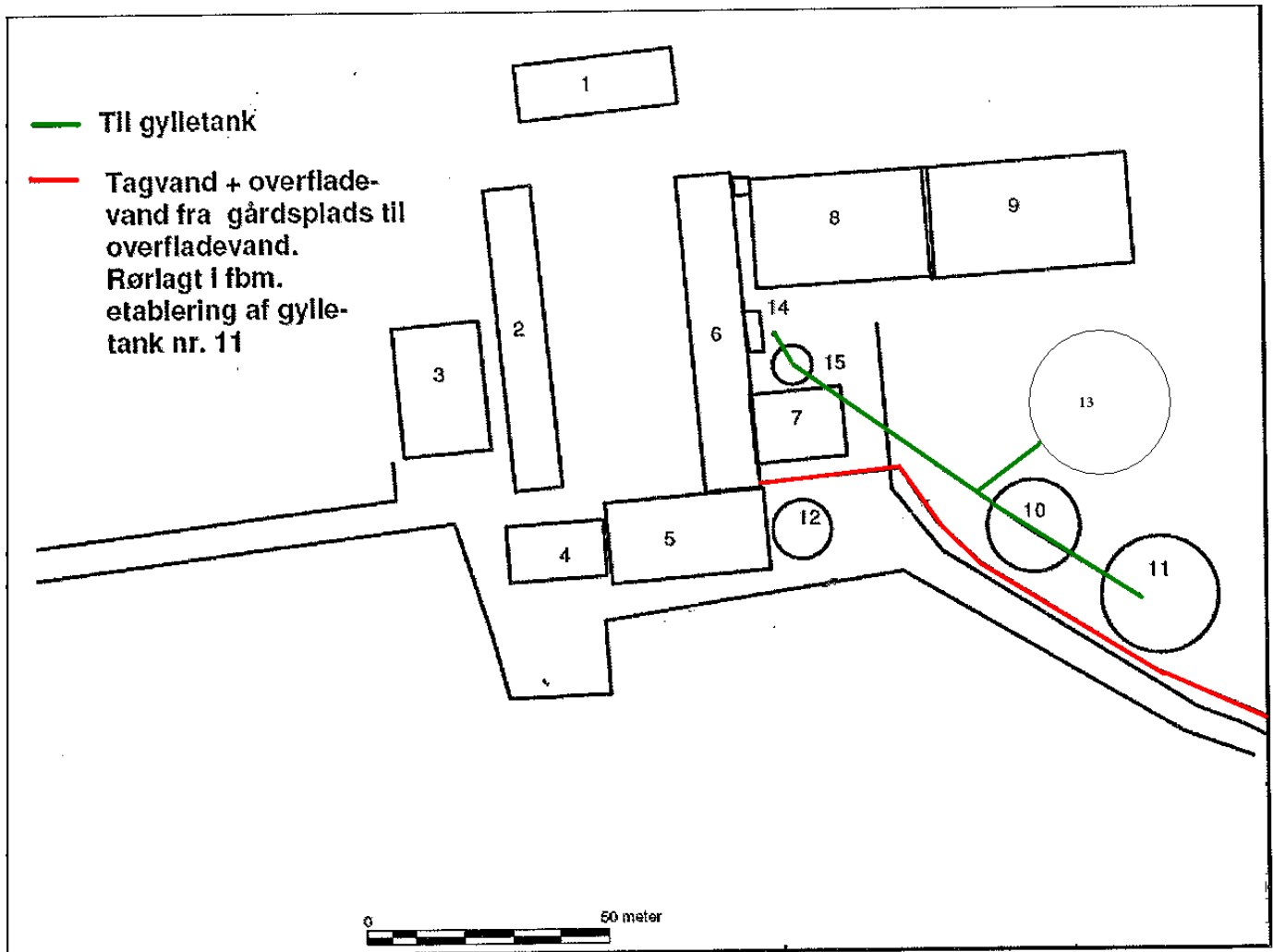
1 Stuehus	V	Kadaverskjul
2 Stald 2, slagtesvinestald, 387 stipladser	J	Kompressor
3 Maskinhus	I	Kemikalier
4 Kornopbevaring/korntørring	Æ	Korntørringsanlæg
5 Kornopbevaring/korntørring	I	Medicin
6 Stald 6, slagtesvinestald, 400 stipladser	Z	Papiraffald
7 Stald 7 og 7-1, slagtesvinestald, 91 + 181 stipladser	Z	Plastaffald
8 Stald 8, slagtesvinestald, 616 stipladser	Z	Husholdningsaffald
9 Stald 9, slagtesvinestald, 1.062 stipladser	T	Septiktank
10 Gyllebeholder, 1.160 m ³	K	Olietank - fyringsolie
11 Gyllebeholder, 1.9280 m ³	M	Dieselolie
12 Gyllebeholder, 1.160 m ³	B	Kornsilo
13 Ny gyllebeholder, 3.000 m ³	G	Male/blandeanlæg
14 Aflæsningsrampe		
15 Fortank		

Bilag 4: Placering af udbringningsarealer

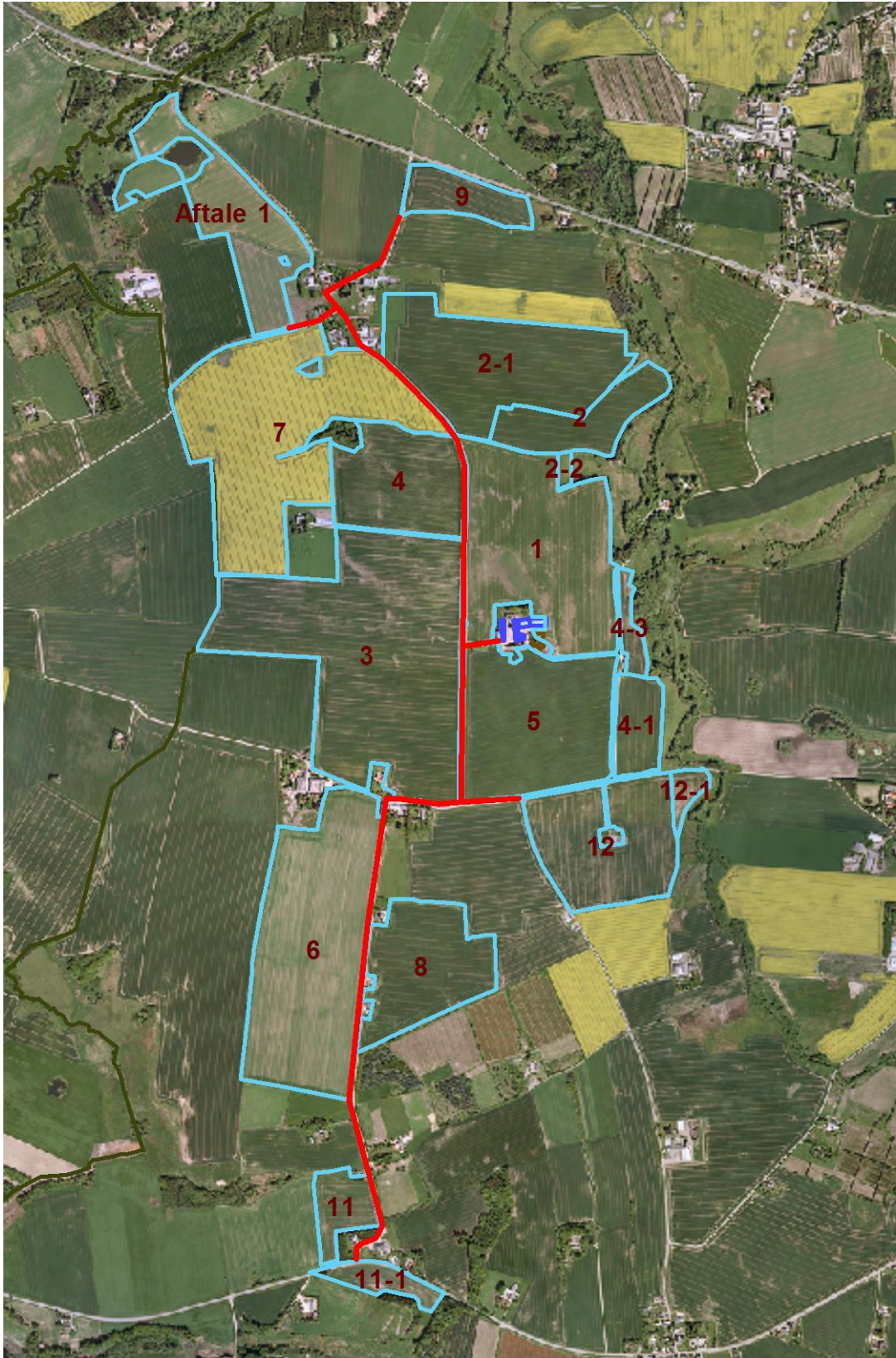
Udbringningsarealer

Bilag 5: Oversigtsplan over ejendom – Afløbsforhold

Afløbsforhold

Bilag 6: Kort over transportveje for gylle

Transportveje er markeret med rød

Bilag 7: Ansøgers BAT- redegørelse

7.1 Energibesparende foranstaltninger

Anvendt BAT

Det vurderes, at ansøger anvender bedst tilgængelig teknik på følgende punkter, der ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker vedr. intensiv fjerkræ- og svineproduktion er BAT:

- Energiforbruget aflæses og kontrolleres jævnligt,
- Der føres journal over elforbruget,
- Ventilationssystemerne rengøres ca. hver 14. dag i forbindelse med almen vask og rengøring efter holdene,
- Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem.

Derudover anvendes på ejendommen renere teknologi i form af varmegenindvinding fra gyllekøling i stald nr. 8. Genindvindingen anvendes til opvarmning af stuehus og stald nr. 6, samt til opvarmning af brugsvandet i beboelsen og alle stalde. Varmegenindvindingen medfører lavere energiforbrug til opvarmning af rum og brugsvand.

7.2 Vandbesparende foranstaltninger

Anvendt BAT

I forhold til bedste tilgængelige teknik for vandbesparelser vurderes det, at Møgelbyvej 85 lever op til kravene igennem følgende tiltag:

- Der er installeret integreret drikkenipler i foderautomaterne, så der sker mindre vandspild,
- Der aflæses og kontrolleres vandforbrug jævnligt,
- Der anvendes iblødsætning før vask og vask med højtryksrensere og koldt vand.

7.3 Fodring

Anvendt BAT

Foderforbrug

Den ansøgte drift er baseret på fodring efter normerne for det gældende gødningsregnskab. Der er foretaget tilpasninger af foderforbruget.

Tilsat fytase

Der fodres efter normværdien med hensyn til tilsat fytase. Der er justeret i foderforbruget i stedet for. Ved at tilsætte fytase til foderet opnås den effekt, at det naturligt forekommende fosfor i foderet, der er bundet som fytat, lettere bliver tilgængelig for dyret. Anvendelsen af fytase i foderet medfører en bedre fosforudnyttelse af foderet, hvorfor udledningen af fosfor til miljøet via gødningen og urea bliver mindsket.

Fravalgt BAT

Råprotein

Der er ikke foretaget en reduktion i mængden af indeholdt råprotein i foderet, idet det frygtes, at et sådant tiltag ville kunne medføre en lavere daglig tilvækst hos dyrene. Derved opstår en økonomisk risiko, idet dyrene

eventuelt ikke vil kunne opnå den ønskede vægt ved slagtning, og der er risiko for, at dyrene skulle opstaldes i flere dage.

Benzoesyre

Der er ikke tilsat benzoesyre til foderet, idet det generelle reduktionskrav til ammoniakfordampningen fra anlægget er opnået ved gyllekøling.

7.4 Staldindretning

Anvendt BAT

Gulvtype

I de eksisterende stalde er der etableret bedst tilgængelige gulvtype i stald nr. 6 og 7-1, hvor der er delvist spaltegulv, 50-75 % fast gulv. Ved anvendelse af denne gulvtype bliver ammoniakfordampningen væsentligt reduceret svarende til, at tabet af ammoniak til det omgivende miljø ved emission fra stalde med denne gulvtype er 8 % (normtal 2006/07). Delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv er derfor endnu bedre gulvtype end det BAT-Byggeblad G. nr. 106.04-52, der ligger på delvist spaltegulv med op til 67 % fast gulv.

Der er delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv i de eksisterende stalde nr. 2 og 9, mens der er miljøspalter i stald nr. 7 og fuldspaltegulv i stald nr. 8, der ændres til miljøspalter i 2013. Ifølge BAT-byggeblad G.nr. 106-04-52 har et staldsystem med delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal et ammoniaktab på 12 % af det udskilte total-kvælstof svarende til en reduktion af ammoniaktabet på 15 % i forhold til en stald med drænet gulv med gyllekumme under hele gulvfladen.

Gyllekøling

(se beskrivelser af henholdsvis gyllekøling og varmeudnyttelse under punkt 4.2 Gyllekøling og 4.5 Energi og Vandforbrug).

Fravalgt BAT

Gulvtype

I de eksisterende stalde nr. 2 og 9 med 25-49 % fast gulv og i stalde nr. 7 og 8 med miljøspalter, kunne der i princippet godt etableres BAT ved delvis spaltegulve, 50-75 % fast gulv. Men da der er tale om en udvidelse i eksisterende stalde, der ikke på nuværende tidspunkt står foran en større renovering, er det fravalgt at ændre andelen af spaltegulv i de pågældende stalde. Det forventes ikke, at der skal foretages større renoveringer af de pågældende stalde indenfor de næste 8, 10 og 15 år for henholdsvis stald nr. 2, 7, 8, og 9. Da ændring af de omtalte staldanlæg er godkendelsespligtig efter gældende husdyrlov, vil der forud for renovering blive indsendt ansøgning herom.

Biologisk/kemisk luftrensning

Sammenlignet med at etablere gyllekøling er det meget dyrt at etablere biologisk og/eller kemisk luftrensning for ammoniak i allerede eksisterende stalde. Biologisk luftrensning er forholdsvis pladskrævende, hvorfor dette er fravalgt på ejendommen.

Luftvasker med syre vil som oftest kræve en samling af luften i langsgående kanaler i loftrummet, hvilket ofte vil kræve en egentlig ændring af spærkonstruktionerne. Det er muligt at etablere luftvaskere på decentrale afkast, men da der forligger ikke definitive konklusioner på brugen og effekten ved decentrale anlæg, er denne mulighed fra start fravalgt. Udover de opsætnings- og konstruktionsmæssige forhold omkring luftvaskeren skal afgangsluften befugtes, hvorfor der skal tilkobles vand til luftvaskeren.

Da alle luftafkast i driftsbygningerne på Møgelbyvej 85 er decentrale, vil anvendelse af luftvasker med syre kræve en central samling af afgangsluften i langsgående kanaler, hvilket vil kræve en ændring af staldbygningernes spærkonstruktioner. Det vurderes derfor, at anvendelse af luftvasker med syre vil være meget dyrt at etablere i de eksisterende stalde.

Grundet ovenstående forhold er luftrensning fravalgt som alternativ til at reducere ammoniakemissionen fra staldanlægget.

7.5 Opbevaringsteknik

Anvendt BAT

De eksisterende gyllebeholdere er underlagt 10-årskontrol og er under dagligt opsyn. Gyllebeholderne er alle med flydelag af snittet halm, og der føres logbog over flydelaget. Der foretages løbende eftersyn og vedligeholdelse af alle gyllebeholdere. Alle ovenstående foranstaltninger er BAT ifølge referencedokument for bedste tilgængelige opbevaringsteknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion.

Fravalgt BAT

Det er overvejet, om de eksisterende gyllebeholdere skulle overdækkes, men da ansøger opretholder et tæt flydelag på gyllebeholderne, og ammoniakfordampningen er reduceret ved gyllekøling, er det vurderet, at den økonomiske meromkostning er unødvendig.

Gylleforsuring

Gylleforsuring er fravalgt, idet syretilsætningen tidligere har været diskutabelt i forhold til holdbarheden af betonen i gyllekumme og gyllebeholderne. Ifølge FarmTest nr. 41 af 2007 skyldes problemet ofte utilstrækkelig omrøring af gyllen, hvorved syren samlede sig på bunden og tærede betonen. Derudover giver gylleforsuring problemer med at opretholde et naturligt dannet flydelag på gyllebeholderen, jævnfør BAT Byggeblad nr. 106.04-54. Der er desuden henvendelser, der indikerer, at lugten fra staldanlægget ofte forværres på ejendomme, hvor ikke alle staldafsnit er omfattet af forsuringen, og hvor der sker en opblanding af forsuret gylle med ikke-forsuret gylle. Dette forhold er endnu ikke belyst, heller ikke i FarmTest nr. 41 af 2007.

På baggrund af ovenstående, samt at det ikke er endeligt belyst, om betonen i de eksisterende stalde er af en sådan sammensætning, at syretilsætningen ikke vil få betydning for betonens holdbarhed, jævnfør Landbrugets Byggeblad nr. 102.17.19, er det fravalgt at etablere gylleforsuring på anlægget på Møgelbyvej 85.

7.6 Udbringning af husdyrgødning

Anvendt BAT

Husdyrgødningen bliver udbragt i henhold til godt landmandskab og foregår i videst muligt omfang under hensyntagen til naboer, byområder, nærliggende naturområder m.m. Ovenstående er i overensstemmelse med generelle regler, jævnfør BEK 1695 af 19/12 2006. Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. hvilket i vid udstrækning er vurderet som bedst tilgængelig udsprejningsteknik ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører fjerkræ- og svineproduktion.

Håndtering af gylle, herunder påfyldning af gyllevogn m.v. foregår altid under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

Husdyrgødningen bliver udbragt med slæbeslanger, og der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frosen eller snedækket areal. Der holdes som minimum 10 meter randzoner til vandløb.

Peder Kristian Nielsen får hvert år udarbejdet en mark- og gødningsplan af en planteavlskonsulent, hvorved det sikres, at mængden af gødning bliver tilpasset afgrødernes forventede behov. I planen bliver der taget hensyn til bl.a. jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte, og kvælstofudnyttelsen. Ifølge referencedokumentet (BREF) er det bedst tilgængelig udbringningsteknik at afbalancere

Bilag 8: Ansøgers beredskabsplan

Beredskabsplan

Beredskabsplan for Møgelbyvej 85, 8472 Sporup

Indholdsfortegnelse:

<u>TELEFONNUMRE</u>	86
<u>BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS</u>	87
<u>OVERLØB AF GYLLE</u>	88
<u>KEMIKALIE- OG OLIESPILD</u>	89
<u>STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE</u>	90
<u>STRØMSVIGT</u>	91
<u>TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER</u>	92

Udarbejdet af Peder K. Nielsen d. 1 Juni 2009 og gennemset og revideret med halvårige intervaller.

Forord

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og er opbevaret let tilgængelig og synligt. Beredskabsplanen findes i mappe på kontoret vedr. miljøgodkendelser

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

Nærmeste telefon står i køkken i stuehus og har nr. 86 96 83 21

Miljømyndighed	kontaktes på telefon 89 64 10 10	<u>dag</u> eller nat
Falck	kontaktes på telefon 70 10 20 30	<u>dag</u> og <u>nat</u>
Brandvæsen	kontaktes på telefon 112	<u>dag</u> og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon 70 11 31 31	dag eller <u>nat</u>
Landbocenteret	kontaktes på telefon 87 28 22 00	<u>dag</u> eller nat
Dyrlæge	kontaktes på telefon 98 51 29 88	<u>dag</u> eller nat
Foderstofforretning	kontaktes på telefon 73 65 17 00	<u>dag</u> eller nat
Elektriker	kontaktes på telefon 86 94 36 00	<u>dag</u> eller nat
Smeden	kontaktes på telefon 20 22 08 98	<u>dag</u> eller <u>nat</u>
VVS	kontaktes på telefon 20 22 08 98	<u>dag</u> eller nat
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon 97 73 24 44	<u>dag</u> eller nat

Medarbejdere:

Peder Nielsen (ejer)	kontaktes på telefon	25 21 12 30
Tilkaldeperson alarmanlæg	kontaktes på telefon	30 74 83 21
Ole Ringtved	kontaktes på telefon	21641497

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – **RING 112** – oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- Hvad er der sket og at det er en gårdbrand.
- Er der tilskadekomne – hvor mange?
- Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren, på tlf. 25 21 12 30

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskort.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlevér denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.
- Hvor det brænder.
- Brandens omfang.
- Hvor der er adgangsveje.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan afhjælpe situationen:

- Pulverslukker
- Vandslanger
- Halmballer i laden

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – **RING 112**

Oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Peder på tlf. 86 96 83 21 / 25 21 12 30

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 89 64 10 10

Forsøg opdæmning for at undgå at gylle løber til drænbrønd placeret langs staldene se bilag 1).

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. Er gyllen løbet til dræn kan der evt. laves en opdæmning af vandløbet med halmballer (se bilag 1).

Kontakt medhjælp Rai Mundas på tlf. 50 14 26 93

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Halmballer i laden
- Jordbearbejdningsmaskinel

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie – **RING 112** – oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Peder Nielsen på tlf. 86 96 83 21 / 25 21 12 30

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 89 64 10 10

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd placeret langs staldene (se vedlagte kort på bilag 1).

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. Afhængig af mængden og art.(se vedlagte kort).

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

Hovedhane sidder ved nordlig gavl i staldbygning 2 under et gulvdæksel

Elektricitet

Hovedafbryder sidder udvendigt midt på bygning 5.

El-tavle sidder udvendigt midt på bygning 5.

Der bruges automatsikringer og forskellige ampere sikringer, som forefindes ved hovedafbryder.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurdér om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over 2 timer, ring til Galten Elværk og forhør om varigheden af udfaldet.
Telefon nr. 87 54 06 00

Kontakt ejer på 25 21 12 30

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon, således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

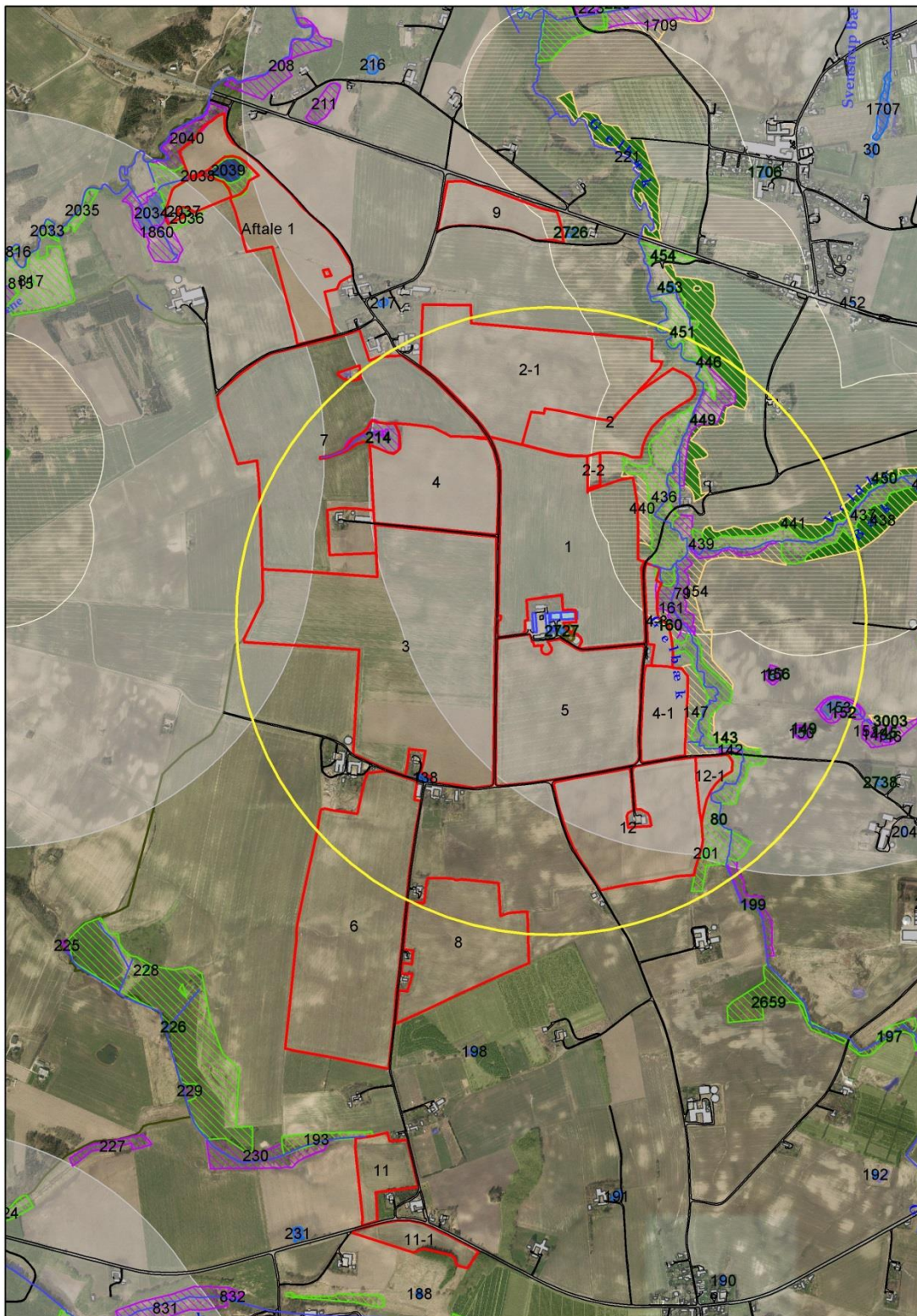
Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

Bilag 9: Høring hos Silkeborg Kommune

Nord for Aftaleareal 1 ligger en eng som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Den beskyttede eng ligger i Silkeborg Kommune. Engen ligger på den anden side af Gjern Å og der er ca. 25-65 m mellem eng og udbringningsareal. Det vurderes på den baggrund, at der ikke er risiko for væsentlig påvirkning af engen med ammoniak fra det ansøgte projekt.

Bilag 10: Beskyttede Naturtyper

Beskyttede naturtyper omkring Møgelbyvej 85 (gul skravering = overdrev, lilla skravering = mose, grøn skravering = eng).

Bilag 11. Oversigt over § 3 beskyttede naturområder inden for 1000 meter fra staldanlæg

Naturnummer	DB_IDENT	Naturtype	Afstand til anlæg	Besigtigelsesdato	Målsætning	Tilstandsvurdering	Beskrivelse arter mv.	Tålegræse (krN/ha/år)
80		eng	ca. 700 m	01-08-2006	B	II (vurderet)	Syd øst for anlæg . *arter for naturtypen: , beliggende umiddelbart øst for begge udbringningsarealer 12 og 12-2	15-25
147		overdrev	ca. 400	12-08-2011	B	IV (vurderet)	Syd øst for anlæg . *arter for naturtypen: almindelig kamgræs, liden klokke. beliggende umiddelbart øst for udbringningsareal4-1	10-20
138		sø	ca. 550 m	07-05-2011	B	IV (vurderet)	Sydvest for anlægget. Der er set lille vandsalamander. Søen har 10 meter randzone, der går ind i udbringningsareal3.	
141		eng	ca. 600 m	12-08-2011	B	III (vurderet)	Syd øst for anlægget. *arter for naturtypen: hunde hvene, alm. kamgræs og kærtidse.	15-25
142		mose	ca. 600 m	12-08-2011	B	III (vurderet)	Syd øst for anlægget. *arter for naturtypen: angelik	10-20
143		overdrev	ca 600 m	12-08-2011	B	Ukendt	Syd øst for anlægget. *arter for naturtypen: almindelig kamgræs, almindelig knopurt, engriflet hvidtjørn, liden klokke, prikbladet perikon, håret høgeurt og kærtidse	10-20
149		mose	ca. 800 m syd øst for anlæg	29-04-2011	B	III (vurderet)	Syd øst for anlægget	15-25
150		sø	ca. 800 m syd øst for anlæg	29-04-2011	B	III (vurderet)	Syd øst for anlægget	
153		sø	ca 900 m	07-06-2011	B	IV (vurderet)	Sydøst for anlægget.	
152		mose	ca 900 m syd øst for anlæg	Ingen	B	Ukendt	Syd øst for anlægget	
154		overdrev	ca. 400	12-08-2011	A	II (vurderet)	Øst for anlægget. *positive arter for naturtypen: flipkrave, mangblomstret frytle, mark frytle, vellugtende gulaks, håret høgeurt, alm. Kamgræs, liden klokke, læge ærenpris og liden skjaller.	10-20
156		mose	ca 650 m	04-05-2006	B	III (vurderet)	Øst for anlægget. Tilgroet pilekrat.	10-20
157		sø	ca 650 m	04-05-2006	B	III (vurderet)	Øst for anlægget. Tilgroet pilekrat.	10-20
160		overdrev	ca. 280 m	12-08-2011	A	IV (vurderet)	Øst for anlægget. *positive arter for naturtypen: alm. kamgræs og græsbladet fladstjerne. beliggende umiddelbart øst for ud-	10-20

							bringningsarealet4-3	
161	mose	ca. 280 m	12-08-2011	A	II (vurderet)	Øst for anlægget. *positive arter for naturtypen: skov angelik, kær høgeskæg, eng kabbeleje, skov kogleaks, eng nellikerod, dynd padderok og tykbladet ærenpris.		10-20
193	eng			B		beliggende nord for udbringningsareal 11 tilløb til Ellerup Bæk, der løber mod Gern Å		15-25
199	mose	ca. 950 m	03-08-2006	B	II (vurderet)	Sydøst for anlægget. *arter for naturtypen: dusk fredløs, gul iris, og kærtidse		10-20
201	sø	ca 950 m	04-10-2006	B	ukendt	Sydøst for anlægget. d. 04.10.2006, givet dispensation til oprensning. Der blev set isflugl der fouragerede ved vandhullet. beliggende umiddelbart øst for begge udbringningsarealer 12 og 12-2		
213	mose	ca. 950 m	08-06-2010	B	III (vurderet)	Nordvest for anlægget. *arter for naturtypen: engkarse, smalbladet kæruld, dynd padderok, kær snerre og tue star. beliggende i nordlige del af udbringningsareal7		10-20
214	mose	ca. 700 m	08-06-2010	B	IV (vurderet)	Nordvest for anlægget. *arter for naturtypen: skov angelik, arealet er under tilgroning. beliggende mellem udbringningsareal 7 og 4		10-20
215	sø	ca. 950 m	08-06-2010	B	IV (vurderet)	Nordvest for anlægget. *arter for naturtypen: engkarse, smalbladet kæruld, dynd padderok, kær snerre og tue star. beliggende i nordlige del af udbringningsareal7		
436	eng	ca. 300 m	08.06.2012	A	II(vurderet)	Nord øst for anlægget *arter for naturtypen: engkarse, dynd padderok, krybende læbeløs, kærtidse og skov kogleaks. grænser mod den østlige del af udbringningsareal2, adskilt af en ca. 20 meter skrånende træbevokset bræmme.		15-25
437	eng	ca 600 meter	10-08-2011	A	II (vurderet)	Nord øst for anlægget. *arter for naturtypen: skov angelik, sump kællingetand, kær snerre, top star, og sump forglemmegej. Alm. kamgræs, skov- kogleaks, kær ranunkel, glanskapslet siv, kær tidse, næb star,		15-25
438	§7 overdrev	ca. 850 m	03-08-2006	A	I (vurderet)	Nord øst for anlægget *arter for naturtypen: tidlig dværgbunke, krat fladbælg, mark frytle, vellugtende gulaks, håret høgeurt, alm. kamgræs, alm. kongepen, alm. pimpinelle, knold ranunkel og liden skjaller. Lokaliteten vurderes på baggrund af vegetationen at være kvælstoffølsom.		10-20
439	mose	ca 600 meter	12-08-2011	A	V (vurderet)	Nord øst for anlægget. *arter for naturtypen: skov angelik. Tilgroet i stor nælde.		10-20
440	overdrev	ca. 350 m	08-06-2010			Nord øst for anlægget. *arter for naturtypen: håret høgeurt, lyng snerre, og vellugtende gulaks, grænser, mod den nordvestlige del af udbringningsareal1		
441	§7overdrev - hænger sammen med (154)	ca 500 meter	12-08-2011	A	I (vurderet) habitatnaturtype 2330*	Nord øst for anlægget, tilhørende habitatnaturtype 2330*, * angiver at naturtypen er prioriteret af EU til beskyttelse. Der er registreret følgende positive arter for naturtypen: blåbær, alm. enghavre, vellugtende gulaks, hedelyng, håret høgeurt, alm. kamgræs, katteskæg, liden klokke, alm. knopurt, mark krageklo, alm. mælkeurt, alm. pimpinelle, knold ranunkel, knold rottehale, gul snerre, lyng snerre, tandbælg, bredbladet timian, tor-		10-20

							mentil, smuk perikon, tjære nellike og engelsk visse	
445		eng	ca. 300 meter	17-08-2009	B	IV (vurderet)	Nord øst for anlægget. *arter for naturtypen: skov angelik, og alm. brunelle.	15-25
446		§7 overdrev	ca. 600 meter	08-06-2010	A	I (vurderet)	Nord øst for anlægget *arter for naturtypen: blåmunke, alm. Brunelle, vellugtende gulaks, håret høgeurt, alm. Kamgræs, liden klokke, alm. Pimpinelle, knold ranunkel, knold rottehale, gul snerre, fåre svingel, samt habitatnaturtype 6230 med karakterarter lav skorzoner, hedelyng, engelsk visse, smalbladet timian, pille star, vår star, mark krageklo og kornet stenbræk. Lokaliteten vurderes på baggrund af vegetationen at være meget kvælstoffølsom.	10-20
449		mose	ca. 550 m	08-06-2010	A	I (vurderet)	Nord øst for anlægget. *arter for naturtypen: engkarse, gul iris, eng kabbeleje, sump kællingetand, kær padderok, sump snerre, kær svovlrod, kær tidsel trævlekrone og tykbladet ærenpris.	10-20
451		eng	ca 600 m	08-06-2010	A	I (vurderet)	Nord øst for anlægget. *arter for naturtypen: engkarse, vellugtende gulaks, maj gøgeurt (> 50 stk), skov kogleaks, sump kællingetand, krybende læbeløs, top star og kær tidsel.	15-25
2727		sø	2 m	02-05-2012	B	III (vurderet)	sydlige del af udbringningsareal 1 og nær gyllebeholderne. Der blev fundet lille vandsalamander, der er beskyttet i henhold til § 2 bekendtgørelse nr. 901 af 11. juli 2007 – artsfredningsbekendtgørelsen.	
mgl		eng	ca. 600 m				Syd øst for anlægget	

Bilag 12. Oversigt over § 3 beskyttede naturområder i umiddelbar tilknytning til udbringingsarealer

Naturnummer	DB_IDENT	Naturtype	Marknummer	Besigtigelsesdato	Målsætning	Tilstandsvurdering	Beskrivelse arter mv.	Tålegræse (kgN/ha/år)	Merdeposition
1860		mose	aftaleareal 1	11-09-2006	B	III (vurderet)	beliggende omkring den nordlige del af aftaleareal1 beskrevet under anlæg	10-20	
2036		eng	aftaleareal 1	11-09-2006	B	IV (vurderet)	beliggende omkring den nordlige del af aftaleareal1 , beskrevet under anlæg	15-25	
2037		sø	aftaleareal 1	11-09-2006	B		beliggende i eng (id. 2036)beliggende omkring den nordlige del af aftaleareal1		
2038		eng	aftaleareal 1	21-06-2011	B	III (vurderet)	beliggende omkring den nordlige del af aftaleareal1, beskrevet under anlæg	15-25	
2039		sø	aftaleareal 1	21-06-2011	B		beliggende i eng (id. 2038) beliggende omkring den nordlige del af aftaleareal1		
2040		mose	aftaleareal 1	21-06-2011	B	III (vurderet)	beliggende omkring den nordlige del af aftaleareal1, beskrevet under anlæg	10-20	
2727		sø	areal 1	02-05-2012	B	III (vurderet)	beliggende umiddelbart i den sydlige del af udbringningsareal 1 og nær gyllebeholderene.se oversigt indenfor 1000 meter.		
440		overdrev	areal 1				grænser, mod den nordvestlige del af udbringningsareal1 beskrevet under anlæg	10-20	
436		eng	areal 2	08.06.2012	A	II(vurderet)	grænser mod den østlige del af udbringningsareal2, beskrevet under anlæg	15-25	
138		sø	areal 3	07-05-2011	B	IV (vurderet)	bufferzone går ind i udbringningsareal3. beskrevet under anlæg		
213		mose	areal 7	08-06-2010	B	III (vurderet)	beliggende i nordlige del af udbringningsareal7 beskrevet under anlæg	10-20	
214		mose	areal 7 og 4	08-06-2010	B	IV (vurderet)	beliggende mellem udbringningsareal 7 og 4 beskrevet under anlæg	10-20	
215		sø	areal 7	08-06-2010	B	IV (vurderet)	beliggende i nordlige del af udbringningsareal7 beskrevet under anlæg		
147		overdrev	areal 4-1	19-10-2009	B	IV (vurderet)	beliggende umiddelbart øst for udbringningsareal4-1. beskrevet under anlæg	15-25	
160		overdrev	areal 4-3	12-08-2011	A	IV (vurderet)	beliggende umiddelbart øst for udbringningsarealet4-3 beskrevet under anlæg	10-20	
79		mose	areal 4-3	12-08-2011	B	IV (vurderet)	beliggende umiddelbart øst for udbringningsareal4-3. *arter for naturtypen: almindelig brunelle, glanskapslet siv og trævlekrone	10-20	
193		eng	areal 11		B		beliggende nord for udbringningsareal 11 tilløb til Ellerup Bæk, der løber mod Gern Å	15-25	
80		eng	areal 12 og 12-1	19-09-2011	B	II (vurderet)	beliggende umiddelbart øst for begge udbringningsarealer 12 og 12-2	15-25	

201	sø	areal 12 og 12-1	04-10-2006	B	ukendt	beliggende umiddelbart øst for begge udbringningsarealer 12 og 12-2, beskrevet under anlæg		
-----	----	---------------------	------------	---	--------	---	--	--